154 БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой

ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 155 (7155)
ИЮЛИИН
2
СУББОТО
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Комбайнуудай заһабарилгые түргэдхэхэ

Энэ жэлдэ республикын колхозууд олон совхозууд орооһото культурануудай тарилгые эмхитэйгээр, агротехническэ һайн болзорто үнгэргөө. Мүнөө жэлдэ түрүүшынхеэ үргэн ехэ талмайда кукуруза таригдаа. Хабарай тарилгын һүүлээр бороо орожо, таряан һайнаар ургажа байна. Мүн үргэн ехэ полинуудта кукурузын ноһон квадрадууд газар дэлхэйе шэмэглэн бүрхөөнэ. Мүнөө колхознигууд болон механизаторнууд ургасын хойноһоо харууһалха хүдэлмэри ябуулжа байна. Энэ жэлдэ ороөһото культурануудай һайн ургаса абтахаар хүлеэгдэнэ. Энэ ургасые гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абаха гээшэ ехэ шухалын шухала зорилго мүн.

Хуряалгын үедэ тохёолдодог гээлтэ хоролтые багадхаха гээшэ ороoһо таряа үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ талаар ехэ арга боломжо мүн. Ургаса хуряалгые саг сооhь үнгэргэхэдэ гектар бүриһөө 2—3, мүн тэрэнһээ дээшэ центнер таряан нэмэжэ абтахаг гэжэ түрүү колхозууд ба совхозуудай сортучастогуудай дүй дүршэл харуулна. Бүхы колхозууд ба совхозуудта ургаса хуряалгые богонихон болзор соо үнгэргэбэл, гээлтэ хоролтые багадхаха ба ороoһо таряанай ашасые нилээд ехээр дээшэлүүлхэ арга боломжо бии болохо гэжэ партиин ЦК-гэй январска Пленум заалан байна.

Мүнөө жэлдэ 50-яад мянган гектарта тариһан кукурузатаяа болохоһоо ургаса хуряалгын хүдэлмэри хэзээнэйхиһээшье ехэ байхань бүгэдэндэ мэдээжэ. Тинмэһээ энэ жэлдэ ургаса хуряалгада бэлэдхэлые илангаяа һайнаар ябуулха шухала. Гэбэшье, комбайнуудай заһабарилгын ябаса хараад үзэхэдэ, энэ хүдэлмэри ехэл удаанаар ябуулагдажа байна. Һүүлшын мэдээгээр республика дотор бүхы комбайнуудай ойролоо гурбанайнь нэгэ хуби заһабарилагдаа. Олон газарта ургаса хуряалга үшөө уды, тэрэ болотор комбайнууд болон бусад зэмсэгүүдые заһабарилжа үрдинэ бэзэбди гээд, энэ хүдэлмэриие шамдуулнагүй. Куйтунска, Цагаан-Усанай, Ново-Брянска, Хамнигадайн, Погранична МТС-үүд комбайнуудай заһабарилгые мэнэ һая эхилжэ байна. Эдэ МТС-үүд энэ гээгдэлээ дары усадхаха ёһотой.

Комбайнуудай заһабарилгада тохёолдоһон иимэ ехэ гээгдэл саашадаа удаан тэсэшэгүй. МТС-үүдэй дирекцинүүд заһабарилгын хүдэлмэриие эрид хурдадхахын тулада зохихо хэмжээ абаха уялгатай.

Мүнөө саг ошожо байна. Хэхэ хүдэлмэри айхабтар ехэ. Машинно-тракторна станцинуудай хүтэлбэрилэгшэд МТС-үүдэйнгээ харьяата колхозуудай түрүүлэгшэнэртэй хамта ороoһото культурануудай, кукурузын ургаса хайшан гээд хуряаха тухайгаа, энэ хоёр хүдэлмэриин зэргэшэхэ байһаниие хараадаа абажа, тодорхой хэмжээ-ябуулга хараалха уялгатай.

Таряа хуряалгада бэлэдхэхэтээ хамта колхозууд, МТС-үүд болон совхозууд кукуруза хуряалгада, силос даралгада бэлэдхэлсэхэ зэргэтэй. Энэ жэлдэ комбайнаар хэхэ хүдэлмэри айхабтар ехэ, ороoһото культурануудай ургаса хуряахаһаа гадна, зарим комбайнуудые тааруулан зохёогоод кукуруза хуряаха болоно. Тинмэһээ бүхы комбайнуудые заһабарилхаһаа гадна, МТС-үүд болон колхозуудта бии байһан хуряалгын машинануудые бултыень заһажа бэлэн болгохо хэрэгтэй. Жатканууд болон бусад зэр зэмсэгүүдые заһабарилгые хаа хаанагүй дары эхилхэ шухала. МТС-үүдэй мастерскойнуудые даагшад, инженернүүд болон механигууд комбайнуудай заһабарилгада ябагшадай ажалые зүбөөр эмхидхэхэ уялгатай.

Машинно-тракторна станцинуудай главна инженернүүд, механигууд хадаа комбайнуудые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха, тэдэниие һүниин сагта хүдэлгэлсэхэ тухай эртээнһээ бодомжолхо, заһабарилгын шанар һайжаруулха, хуряалгын үедэ комбайнова агрегадуудые техническэ талаарнь хангаха тухай мүнөө бодожо үзэхэ уялгатай. Мүн ургаса хуряалгада ябаха тракторнууд саг соогоо заһабарилагдаха зэргэтэй.

Энэ жэлдэ республикын механизаторнууд ороной түрүү комбайнернуудай арга методые ажалдаа хэрэглэхэ ёһотой. Түрүү комбайнернуудай дүй дүршэл дээрэһээ харахада, комбайнуудые хэдэ хэдээрнь нэгэ газарта ябуулхада бүтээсэ ехэтэй байдаг. Республикын МТС-үүд энэ аргые хэрэглэхын тулада мүнөөнһөө бодомжолхо байна.

МТС-үүдэй партийна организацинууд, МТС-үүдэй зонодохи партиин айкомуудай секретарьнууд түрүүтэй инструкторска группанууд комбайнууд болон хуряалгын бусад машинануудай заһабарилгын ябасые онсо анхаралдаа абаха, энэ хүдэлмэриие саг үргэлжэ шалгажа байха уялгатай.

Энэ жэлэй ургасые гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абаха, тиигээд гүрэндэ таряа тушааха, худалдаха түсэбөө сүм дүүргэхэ гээшэ колхознигууд, механизаторнууд болон хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй арюун уялга мүн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ Московско гүрэнэй университедэй геологическа факультедэй гидрогеологиин кафедрые даагша наукын мэдээжэ ажал-ябуулагша профессор О. К. Ланге (баруун гарһаа), Узбекскэ гидрогеологическа экспедициин главна инженер Р. Я. Бойко Узбекскэ ССР-тэхи бэлшээрнин газарые шэнжэлхэ талаар сугтаа хэхэ хүдэлмэриингөө түсэбые зүбшэн хэлсэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Эб найрамдал хамгаалха Советскэ Комитедһээ

Атомна дайнда бэлэдхэлгэдэ эсэргүү Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табюулха кампани эб найрамдал хамгаалха Советскэ Комитедэй пленумэй шиидхэбэритэй зохилдуулагдан, СССР дотор үнгэргэгдөө.

Гар табюулга политическэ ба ажалай туйлай ехэ дэбжэлтын оршон байдалда үнгэрһэн байна. Кампаниин үедэ орон дотор фабрика, заводуудта, колхозуудта, һургуулинуудта болон эмхи зургаануудта олон зуугаад мянган суглаанууд үнгэргэгдөө. Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада бүхы дээрээ 123.543.604 советскэ гражданинууд гараа табяа, энэнь Стокгольмско Уряада ба агууехэ табан гүрэнэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталуулха тухай Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табигдаһан тооһоо нилээд ехээр үлүү гарана.

Үнгэргэгдэһэн кампани хадаа өөрынгөө правительствые, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедые тойрон советскэ арадай нягтаар жагсаһаниие эли тодоор харуулаа. Уласхоорондын түгшүүрилые һулаaруулгада зорюулагдаһан, Советскэ правительствын гадаадын-политическэ бүхы хэмжээ-ябуулгануудые нэгэн һаналаар дэмжэжэ байдаг тухайдаа советскэ хүнүүд Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табилгада зорюулагдаһан суглаанууд дээрээ мэдүүлээ. Советскэ хүнүүдэй эб найрамдал хүсэжэ байдагынь Хельсинкидэ болоһон эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Ассамблейдэ ошохо советскэ делегадуудта эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэсоюзна Табадахи конференциин үгэһэн Захяа дотор эли тодоор харуулагдаһан байна.

Шэнэ дай һужэрөөлгэхэгүй, социальна болон политическэ элдэб системэтэй гүрэнүүдэй эбтэй амгаланаар зэргэлэн ажабайха ябадал туйлаха гэһэн дэлхэйн бүхы жиирэй хүнүүдэй хүсэлынь советскэ хүнүүдтэ ойрошье, ойлгосотойшье юм. Кампаниин ябажа байха үедэ советскэ хүнүүд эдэ арюун һайхан уг зорилгонуудай бэелүүлэгдэхын тулада дэлхэйн бүхы оронуудай эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдтэй саашадаашье хамта ажаллахаар эрид шиидэнги байһанаа баталан харуулаа.

Кампаниин дүнгүүд хадаа Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгые бүхы советскэ ажалшадай халуунаар дэмжэжэ байһан тухай, атомна дай һужэрөөлгэхэгүйн түлөө, уласхоорондын түгшүүрилые һулаaруулхын түлөө тэдэнэй эрид шиидэнгеэр тэмсэжэ байдаг тухай гэршэлжэ үгэбэ.

М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ Ленинэй орденто Московско гүрэнэй университедтэ Ажалай Улаан Тугай орден барюулагдаба

Июниин 30-да Ленинскэ хададахи Московско гүрэнэй университедэй актова зал соо олон зуугаад студентнэр, аспирантнууд, профессорнүүд, багшанар, хүдэлмэришэд болон албахаагшад сугларба. Москва городой ба столицын ленинскэ районой партийна болон олониитын организацинуудай түлөөлэгшэд байлсаба. Эндэ болоһон баярай заседани дээрэ Ажалай Улаан Тугай орден университедэй коллективтэ барюулагдаа.

Сугларагшад нүхэр К. Е. Ворошиловай заседаниин президиумдэ ерэхэдэнь нэрьемэ альга ташалгаар амаршална.

Баярай заседание СССР-эй Дээдэ һуралсалай министр В. П. Елютин нээгээ.

М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ Московско университедые правительственна шангаар — Ажалай Улаан Тугай орденоор хоёрдохёо шагнаха тухай Указые СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Н. М. Пегов уншаба.

«М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ Ленинэй орденто Московско гүрэнэй университедэй 200 жэлэй ойтой дашарамдуулан, наука болон культурые хүгжөөлгэдэ ба мэргэжэлтэй кадрнуудые бэлэдхэлгэдэ тэрээнэй дүүргэдэг үүргые тэмдэглэн, М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ, Ленинэй орденто Московско гүрэнэй университедые Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнаха» гэһэн Указай текстые заседанида хабаадагшад ехэ анхаралтайгаар шагнана.

Университедэй шагнагдаһан Ажалай Улаан Тугай ордениие К. Е. Ворошилов проректор Г. Д. Вовченкодо ба олониитын организацинуудай түлөөлэгшэдтэ бүхы сугларагшадай халуун оваци боложо байхада барюулна.

Советскэ Союзай Гимнын жабхаланта аялга зал дотор сууряатана.

Университедэй проректор Г. Д. Вовченкодо үгэ үгтэнэ. Тэрэ хадаа вузай профессорнүүд, багшанар, студентнэр, аспирантнууд, хүдэлмэришэд болон албахаагшадай коллективэй зүгһөө дээдэ шагналай түлөө Советскэ Союзай Коммунистическэ партида, Советскэ правительствода гүнзэгы баясхалан хүргэбэ.

—Парти, правительствын олгоһон туйлай ехэ арга боломжые ашаглан, Московско университедэй коллектив өөрынгөө научна хүдэлмэриие эсэшэгүй һайжаруулхын, мэргэжэлтэй кадрнуудые бэлэдхэлгээ, тэдэниие советскэ патриотизмын ба Коммунистическэ партида, Советскэ правительствода хизааргүй үнэн сэхэ байлгын сурталаар хүмүүжүүлхын тулада бүхы хүсэеэ зорюулха байна,—гэжэ нүхэр Вовченко хэлэбэ.

Удаань МГУ-гэй партийна организациин секретарь С. С. Андреенко, студентнэрэй зүгһөө Светлана Покровская үгэнүүдые хэлээ.

Нүхэр Ворошиловта хандан Светлана Покровская иигэжэ хэлэбэ.

— Хүндэтэ Климент Ефремович! Эхэ оронойнгоо үмэнэхи үүргээ үнэн сэхээр, шэн зоригтойгоор бэелүүлхые хүсэжэ байһыемнай Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедтэ, манай инаг түрэл правительствода дамжуулхыетнай Московско университедэй студентнэр хүсэнэ. Хаанашье, манай үргэн уужам Эхэ ороной алишье хубида бидэнэр үнэн сэхээр ажаллаха хүнүүд болохобди. Дээдэ шанда нэрэтэй түрэтэйгөөр харюусахабди гэжэ үгэеэ үгэнэбди.

Сугларагшадта халуунаар угтагдан К. Е. Ворошилов баярай заседани дээрэ үгэ хэлээ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловай хэлэһэн үгэ

Хүндэтэ нүхэд!

Агууехэ эрдэмтэ М. В. Ломоносовой нэрые зүүһэн, Московско гүрэнэй университедэй Россида анха байгуулагдаһанһаа хойшо 200 жэлэй гайхамшагта ойе советскэ олониитэ, мүн хариин оронуудтахи түрүү наукын түлөөлэгшэд һаяхан баяртайгаар тэмдэглээ.

Урдань Ленинэй орденоор шагнагдаһан Московско университет мүнөө алдарта ойн баяртай дашарамдуулагдан Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаа. Эдэ шангууд хадаа Советскэ правительство, манай парти хадаа бүхы советскэ арадай һанал бодолые элирхэйлэн, өөрынгөө түрүүшын университедэй удхашанарые ба амжалтые үндэрөөр сэгнэнэ,—гэжэ гэршэлнэ.

Правительственна шангые—Ажалай Улаан Тугай ордениие Московско гүрэнэй университедтэ барюулха дээдэ золой намда хүртэһэндэнь би баярланаб. Ехэ дээдэ хайра шантай дашарамдуулан таанарые, таанараар дамжуулан профессорско-багшанарай ба студентнэрэй коллективые, мүн бусад хүдэлмэрилэгшэдые үнэн зүрхэнһөө амаршалнаб. **(Нэрьемэ альга ташалга болоно).**

«Инаг эсэгэ орон дотороо бусад наукануудые» дэлгэрүүлхын түлөө эсэшэгүйгөөр тэмсэһэн Михаил Васильевич Ломоносовой бодомжын ба оролдолгын ашаар танай университет байгуулагдаһан байна. Ород арадай сэсэмэргэн хүбүүн Ломоносов российска газар дэлхэй дээрэ эрхим зэргын эрдэмтэд түрэжэ болохо байна гэжэ батаар этигэдэг байгаа. «Российска арадай нэрэ түрэ хадаа тэрээнэй шадабариие ба сэсэниие науканууд дотор харуулхые эринэ, манай эсэгэ орон сэрэгэй баатаршалга болон бусад шухала хэрэгүүдһээ гадна, дээдэ эрдэмэй талаар ухаалан бодолгодо өөрынгөө хүбүүдые зорюулжа болохо байна» гэжэ Ломоносов бэшээ һэн.

Ородой наука ба культурын хүгжэлтэдэ Московско университедэй үүргэ туйлай ехэ юм. Хаанта засагай маната харанхы саг үедэ тэрэ хадаа прогрессивнэ наукын тон шухала центрнүүдэй нэгэниинь, революционно үзэл бодолые дэлгэрүүлэгшэ байгаа. Университет хадаа түгэс ехэ оюун бэлигтэй эрдэмтэд, алдарта уранзохёолшод, поэдүүд болон дүлэтэ революционернүүдые Эхэ орондоо үгөө. Столетов ба Лебедевэй, Сеченов ба Тимирязовай, Жуковский ба Чаплыгинай, Зелинский ба Вернадскиин, Белинский ба Герценэй, Грибоедов ба Лермонтовэй, Островский ба Чеховэй болон ород арадай бусад олон алдарта түлөөлэгшэдэй университедтэй таһаршагүй холбоотой нэрэнүүд культурын түүхэдэ алтан үзэгүүдээр бэшэгдэнхэй. Университетскэ һайн заншалнууд—материализмда үнэн сэхэ байлга, демократизм, научна ухаан бодолой талаар өөрын дабтагдашагүй шэнжэтэй байлга ба зоримгойгоор зүрхэлэлгэ, ажабайдалай эгээ шухала эрилтэнүүдтэ эрдэмэй харюунуудые эсэшэгүйгөөр бэдэрхэ ябадал хадаа сэсэмэргэн хүнһөө эхи абанхай, тэрэ хүнэй нэрые Московско университет зүүнэ.

Владимир Ильич Ленин Московско университедые революционно гэжэ нэрлээ һэн. Тус университедэй студентнэрэй ба багшанарай эрхим хубинь хаанта засагта ба помещигүүдэй-буржуазна байгуулалтада эсэргүү тэмсэлшэдэй түрүүшын зэргэнүүдтэ хододоо ябаһан юм.

Советскэ жэлнүүдэй туршада Московско университет манай олонациональна социалистическэ Эхэ ороной кадрнуудай ёһотой гуламтань болоо. Тэрээндэ һуралсажа, бэлиг ехэтэй мэргэжэлтэд болон эрдэмтэдэй залуу үетэн урган гараһан, хүмүүжэһэн байна. Тэрээнэй научна хүдэлмэрилэгшэд ба хүмүүжүүлэгдэгшэд Советскэ Союзай үйлэдбэриин хүсэнүүдые ба хүсэ шадалые арьбадхаха талаар, ажалшадые гэгээрүүлхэ ба коммунистическээр хүмүүжүүлхэ талаар туйлай ехэ хүдэлмэри хэжэшье байна.

Парти, правительство танай университедтэ студентнэрэй амжалтатайгаар һуралсахын, научна ажалябуулгын ашаг ехэтэйгээр эрхилэгдэхын тулада бүхы шухала арга нүхэсэл байгуулаа. Тон шэнэ түхеэрэлгөөр элбэгээр хангагдаһан эдэ гайхамшагта байшангууд хадаа Московско университет тушаа саг үргэлжын анхарал оролдолгын материальна баримта гээшэ, эдэ байшангуудай нэгэн соо бидэнэр мүнөө байнабди. Университедэй алдар ехэ юм, тэрэ хадаа наукын ба эрдэмэй алтан наран гэжэ бүхы дэлхэйдэ мэдээжэ. Энэ университедтэ һурахаяа манай ороной бүхы заха хизаарнуудһаа, хилын саанахи олон оронуудһаа залуушуул Москва ерэнэ.

Ломоносовско университедтэ наукые хүгжөөхэ, багшалха, һураха гээшэ тон ехэ нэрэ хүндэ мүн.

Хэндэ ехэ юумэн үгтөөб, тэрээнһээ ехэ юумэн эригдэдэг, асуугдадаг юм гэһэниие таанар, нүхэд, мэдэнэт.

Парти, правительство, советскэ арад хүндэ индустриие саашань ехээр хүгжөөхэ, хүдөө ажахые эрид дэбжээхэ, манай орон дотор техническэ прогрессые бүхы хэмжээгээр түргэдхэхэ зорилгонуудые мүнөө шиидхэжэ байна. Эдэ зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө тэмсэл соо советскэ эрдэмтэд болон залуу мэргэжэлтэдэй хубида арюун һайхан, һонирхол ехэтэй, харюусалгатай үүргэ хүртэнэ.

Манай советскэ наукын баялигые таһалгаряагүй, үдэр бүри арьбадхаха, хилын саадахи туйлалтануудһаа гээгдэхэгүйһөө байтагай, харин тэдэниие мүнөө ахижа гарахын тулада бүхы хүсэеэ зорюулха шухала.

Научна ажал-ябуулгые промышленностьтай, хүдөө ажахытай, ороной орьёлжо байгаа ажабайдалтай тон нягтаар холбохо гээшэ ороной бүхы вузуудай, тэрэшэлэн танай университедэй амжалтатайгаар хүдэлмэрилхэ шухалын шухала эрхэ нүхэсэл мүн.

Нүхэд студентнэр! Таанар дэлхэйн эгээ эрхим университедүүдэй нэгэндэ һуража байнат. Тиин орон ба арад хадаа мүнөөнэй эрдэмые гүйсэд шудалһан, олониитын-политическэ үргэн ехэ мэдэрэлтэй советскэ шэнэ кадрнуудые манай алдарта университедһээ хүлеэнэ. Университет дүүргэгшэд хадаа творческо коллективүүдтэ ошожо ороходоо саашанхи техническэ прогрессэй ба культурын хүгжэлтын тодорхой зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ шадабаритай байха ёһотой. Энэ хадаа нэтэрүүгээр, оролдосотойгоор һурахые, советскэ гүрэнэй олгоһон, эрдэм шудалалгын хизаарлашагүй арга боломжонуудые гүйсэд ашаглахые таанадһаа эринэ.

Университедые онсо шалгаржа дүүргэһэн студентнэртэ дипломуудые заншалта ёһоор барюулга мүнөөдэр энэ зал дотор болохо гэжэ намда мэдээсээ. Энэ һайн һайхан ушартай тохёолдуулжа, һуралсалаа дүүргэһэнтэйнь, бэеэ дааһан ажабайдалда ороһонтойнь дашарамдуулан университет дүүргэгшэдые үнэн зүрхэнһөө амаршалаад, тэдэнэртэ ехэ амжалта хүсэнэб. Московско университедтэ хүмүүжүүлэгдэгшэдые манай Эхэ ороной элдэб районуудта, фабриканууд ба заводуудта, колхозууд болон МТС-үүдтэ, һургуулинууд болон техникумүүдтэ хүлеэнэ. Университет дүүргэшэдэй ломоносовецын үндэр нэрэ зэргэеэ ажалай ямаршье участок дээрэ нэрэтэй түрэтэйгөөр харюулха байһандань би һэжэглэнэгүйб.

Хүндэтэ нүхэд! Правительственна үндэр шантай дашарамдуулан таанарые бултыетнай үшөө дахин үнэн зүрхэнһөө амаршалаад, элүүр энхэ ябахыетнай, манай арадай аша туһын тулада олон удаан жэлнүүдтэ орьёлмо, аша үрэ ехэтэй ажалябуулга хэхыетнай, амжалта, амжалта, үшөө дахин амжалта туйлахыетнай хүсэхыемни зүбшөөгыт.

Агууехэ советскэ арад, баатарлиг арад, байгуулагша арад мандаха болтогой!

Советскэ Правительство мандаха болтогой!

Манай агууехэ Коммунистическэ парти мандаха болтогой!

Ленинскэ Центральна Комитет мандаха болтогой! **(Нэрьемэ альга ташалга болоно. «Советскэ арад мандаха болтогой!», «Манай агууехэ советскэ Эхэ орон мандаха болтогой!», «Советскэ правительство мандаха болтогой!», «Коммунистическэ партиин Центральна Комитет мандаха болтогой!» гэһэн юрөөлнүүд табигдана).**

Советскэ Союзай Гимн жабхалантайгаар хангхинана.

Студентнэр К. Е. Ворошиловта ехэ баглаа сэсэгүүдые барюулна.

* * *

Баярай заседаниин һүүлээр В. П. Елютин, Г. Д. Вовченко гэгшэдтэ үдэшэгдэн К. Е. Ворошилов газартаряалангай музейе, МГУ-гэй түүхэ тухайда ойн баярай выставкые хараһан, хэдэн лабораторинуудаар, студентнэрэй хамтын байрануудаар ябаһан байна.

(ТАСС).

Нүхэр Вильгельм Пиктэ

Хүндэтэ нүхэр Пик!

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет Танай революционно ба олониитын-политическэ ажал-ябуулгын 60 жэлэй ойтой дашарамдуулан Таниие тон халуунаар амаршалжа, баяр хүргэнэ.

Танай эсэшэ сусашагүй, ашаг үрэ түгэлдэр политическэ бүхы ажалябуулга ажалшан арадай хэрэгтэ, эб найрамдалай, демократиин ба социализмын хэрэгтэ алба хэлгын элитэ ехэ жэшээ мүн. Германиин ажалшад ба уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн хадаа марксизм-ленинизмын һургаалые үнэн зүбөөр, шууд сэхээр дэлгэрүүлэгшэ гэжэ Таниие харана.

Советскэ хүнүүд Таниие өөрынгөө үнэн хани гэжэ, Германиин ба Советскэ Союзай арадуудай хоорондын хани барисаанай, харилсан ажалдалгын түлөө хэлбэришэгүй тэмсэлшэ гэжэ мэдэдэг, дуралдаг байна.

Амар мэндэ байжа, германска арадай ба бүхы дэлхэйн ажалшадай аша туһада хүдэлмэрилхэдөө саашадаа амжалта туйлахыетнай Танда, хүндэтэ нүхэр Пик, хүсэнэбди.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет.

СССР-эй агаарай флодой Үдэрэй хүндэлэлдэ

СССР-эй агаарай флодой Үдэрэй бэлэдхэл бүхы орон дотор ябажа байна. СССР-эй Агаарай-Сэрэгэй Хүсэнүүдэй алдарта түүхэ тухай элидхэл болон хөөрэлдөөнүүд предприятинуудта, эмхи зургаануудта болон сэрэгэй частьнуудта үнгэргэгдэнэ. ДОСААФ-эй эхин организацинуудта Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай жэлнүүдтэ советскэ лётчигуудай харуулһан баатаршалга, аэроклубуудай хүдэлмэри тухай фото-выставкэнүүд эмхидхэгдэнэ. Москвагай Ждановска районой культурын ба амаралтын парк соо «СССР-агууехэ авиационно гүрэн» гэһэн фото-выставкэ нээгдэнэ. Тэрээниие авиациин ба М. В. Фрунзын нэрэмжэтэ ПВО-гэй Центральна байшан эмхидхэһэн байна.

Һайндэрэй хүндэлэлдэ авиамоделистнуудай мүрысөөн Москва шадар үнгэргэгдэжэ, «бага авиациие» байгуулагшад тэрээндэ хабаадаха байна.

Үйлэдбэриһөө таһарангүй ниидэлгын хэрэгые шудалһан, Киевскэ предприятинуудай хүдэлмэришэд агаарай флодой Үдэр ниидэлгынгээ шадабариие харуулха байна.

Ташкент, Фрунзе, Таллин, Ашхабад, Уфа ба Читын, манай ороной бусад нютагуудай ажалшад авиационно һайндэртэ бэлэдхэжэ байна.

ИНЗАГАТЫН КОЛХОЗНИГУУДАЙ ЭРШЭТЭ АЖАЛ

Силоснэ барилгын һарын зарим дүнгүүдһээ

Зэдын аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхоз силоснэ барилгые үргэнөөр ябуулжа байна. Гашейн МТС-эй механизаторнууд болон тэндэхи колхознигуудай һайшаалта үүсхэлые халуунаар дэмжээд, Инзагатын колхознигууд силоснэ барилгын һара соо шэнэ траншейнүүдые болон набтар башнинуудые олоор барижа байна. Колхоздо силоснэ нэгэ элеватор, 700 тонныи багтаамжатай силоснэ 3 траншейнүүд, мүн 3 набтар башнинууд баригдажа байна. Эдэ барилгануудай олонхинь баригдажа дүүрэхэ дүтэлөө.

Барилгын хүдэлмэридэ колхозой гэшүүд олооро хабаадалсана. Сүлөөтэй сагтаа малшадшье силоснэ траншейнүүдые ханалалсадаг юм. Мүн городһоо ерэһэн, ВСЖД-гэй 5-дахи дистанциин хүдэлмэрилэгшэд, Цагаан-Усанай МТС-эй механизаторнууд тус колхозой барилгын хүдэлмэридэ туһална.

Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд силоснэ болон бусадшье барилгын хүдэлмэринүүдые бүри эршэтэйгээр ябуулжа, ниитынгээ малые бардам хүрэхэ шэмэтэ силосээр болон дулаан байрануудаар хангажа шадаха байна.

Түрэл колхоздоо хүдэлмэрилхэеэ бусажа ерээб

Хүдөө ажахые эрид шууд хүгжөөхэ асуудалай табигдаад байхада энэ шухала хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулалсаха гээшэ нэрэ хүндын хэрэг болоно. Би хэдэн жэл соо предприяти дээгүүр ажал хэжэ ябаһанаа, һаяхан түрэл колхоздоо бусажа ерээб.

Минии нютагай колхознигууд намайе хүндэтэйгөөр хүлеэжэ абаад, артелиингээ гэшүүн болгоо. Мүнөө силоснэ барилга дээрэ хүдэлмэрилжэ байнаб.

Мүн, намтай хамта, минии нүхэр Евгений Андреевич Рещетов бүлэтэйгөө ерэлсээ. Иигэжэ бидэнэр колхозой шэнэ гэшүүд Инзагата нютагтаа түбхинэжэ эхилбэбди.

Мүнөө колхоздомнай барилгын ехэ хүдэлмэри ябуулагдажа байна. Бидэнэр 350 тонныи багтаамжатай силоснэ траншей шулуугаар ханалжа байнабди. Шулуугаар ханалхада, модоор ханалһанда оробол ехэ түргэн, бүтээсэтэй байна. Мүн бүхэшье байха ёһотой.

Силоснэ барилгануудые шанартайгаар ба түргэнөөр барижа, үбһэ хуряалгын эхилтэр дүүргэхын түлөө үдэр һүнигүй ажаллаха саг ерээ.

Түрэл колхозойнгоо һалбаран байгаа ажахые саашадань улам хүгжөөхын тулада бүхы арга шадабаряа үгэхөөр зоригжонхойб.

Л-Ц. Уханаев, колхозой гэшүүн.

Шэмэтэ кукурузые силос болгожо дарахабди

Манай колхозой полинууд дээрэ кукурузын баян ургаса ургажа байна. Энэ шэмэтэ тэжээлээр эрхим шанартай силос саг соонь даража шадабал, ниитынгээ малые бардам хүрэхэ тэжээлээр хангажа шадаха байнабди.

Тиимын тула манай колхозой гэшүүд үбгэн залуугүй силоснэ барилгын хүдэлмэридэ олооро хабаадалсана. Илангаяа комсомолецууд ба залуушуул барилгын бүхы хүдэлмэринүүдтэ эршэмтэйгээр хабаадалсадаг юм.

Эрхим комсомолецууд Цыремпилова, Ачитуева ба бусад колхозой ажахы дээрэ эршэтэ ажалаараа суурхана. Комсомолецууд болон залуушуулай бүхы хүсые элсүүлбэл, барилгын хүдэлмэриие нилээд түргэнөөр ябуулжа болохо байгаа. Теэд зарим залуушуул силоснэ барилгын хүдэлмэридэ, мүн бусадшье ондоо ажалда халирхайгаар хандадаг заншалтай. Иимэ хүнүүдэй эдэбхиие эрид дээшэлүүлжэ, түрүүшүүлэй зэргэдэ гаргаха ёһотойбди. Тиигэбэл хүдөөгэй залуушуул хүндэтэ үүргэеэ нэгэн хүн шэнгеэр дүүргэжэ шадаха байна.

Ц. Доржиев, барилгашан-комсомолец.

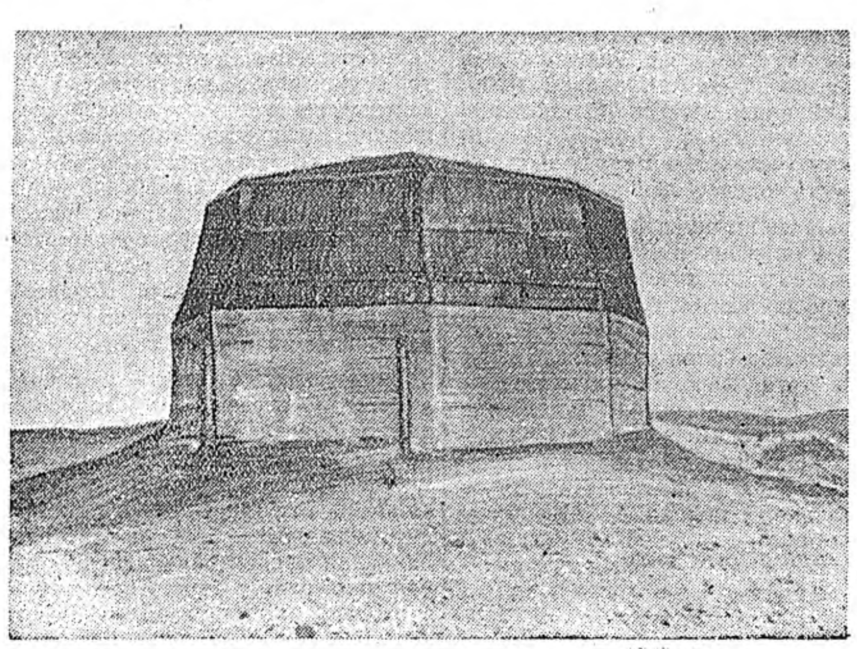

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Цагаан-Усанай МТС-эй механизаторнуудай ба колхознигуудай хүсөөр баригдаһан шулуун ханатай силоснэ набтар башни.

Коммунистнууд

КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжонхой манай Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд колхозно ажахыгаа саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ шэнэ шэнэ амжалтануудые туйлахын түлөө эрмэлзэнэ. Энэ жэлдэ тарилгын талмай нилээд үргэдхэгдэһэн ба малажалай ашаг шэмые дээшэлүүлгэдэ ехэхэн анхарал хандуулагдаһан байна.

1955 ондо 300 гектарта кукуруза таригдаа. Энэ шэмэ ехэтэ культурые силос болгожо дараха гээшэ мүнөөдэрэй тон шухала асуудалнуудай нэгэниинь болоод байна. Энээндэ манай коммунистнуудай бүхы анхарал оролдолго хандуулагданхай.

Мухаршэбэрэй аймагай Гашейн МТС-эй механизаторнууд болон тэндэхи колхознигуудай үүсхэлээр дэлгэрһэн силоснэ барилгын һарада хүдөөгэй коммунистнууд түрүү зэргэдэ ябалсана. Манай колхоздо 4500 тонныи багтаамжатай силоснэ траншейнүүд, набтар башнинууд баригдаха юм. Энэ хараалагдаһан түсэб дүүргэгдэжэ байна.

660 тонныи багтаамжатай зургаан набтар башнинуудһаа бүридэһэн нэгэ элеватор баригдажа дүүрэхэ дүтэлөө. 3 траншейнүүд малтагдаад ханалагдажа байна. Мүн хэдэн набтар башнинуудые бариһан байнабди. Колхозой партийна эхин организациин коммунистнууд барилга дээрэ ажалай үндэр бүтээсэ туйлана.

Тусхай партийно-комсомольско звено эндэ хүдэлмэриллдэг юм. Энэ звено барилгын хүдэлмэриие урагшатай түргэнөөр ябуулха хэрэгтэ ехэхэн оролдолго гаргана. Тус звеное эдэбхитэй коммунист Ринчин-Доржи Уханаевич Гармаев хүтэлбэрилдэг юм.

Мүн силоснэ барилгада манай шефүүд: ВСЖД-гэй 5-дахи дистанциин хүдэлмэрилэгшэд, Цагаан-Усанай МТС-эй механизаторнууд ехэ туһа хүргэнэ. Тэдэнэй хүсөөр хэдэн зуугаад тонныи багтаамжатай набтар башнинууд баригдажа байна. Илангаяа МТС-эй механизаторнууд манай колхозой барилгашадтай хамта шулуун ханатай набтар башнинуудые түргэнөөр барижа дүүргээ.

Гэхэтэй хамта барилгын хүдэлмэри дээрэ бии байгаа бүхы арга боломжонууд дүүрэнээр хэрэглэгдэнэгүй. Шулуун ханатай траншейнүүдые барилгада бүхы колхознигуудые, тэрэ тоодо һургуулиин һурагшадые олоорнь хабаадуулжа болохо байгаа. Теэд барилгын хүдэлмэриие эмхигүйгөөр эхилһэн дээрэһээ, силоснэ траншейнүүдые барилгые удаарууляжа байнабди.

Барилга дээрэ хүдэлмэрилдэг коммунистнууд парторганизациин томилһон агитаторнуудтай хамта ниитэ-политическэ хүдэлмэриие колхознигуудай дунда ябуулдаг юм. Илангаяа барилгашадай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнхэй.

Агитаторнуудай ба бүхыдөө манай партийна эхин организациин хүдэлмэридэхи дутагдалнуудай нэгэниинь юун бэ гэхэдэ хөөрэлдөөнүүд болон элидхэлнүүдые олониитын дунда үсөөн үнгэргэнэбди. Зарим агитаторнууд партбюрогой зүгһөө заабари хүлеэгээд лэ һуудаг заншалтай.

Мүн жэшээтэ ажалаараа шалгарһан түрүү колхознигуудай дүй дүршэлые олоной шадабари болгохын түлөө өөдтэй юумэ хээгүй байнабди. Социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые саг сагтань гарганагүйбди.

Эдэ бүхы дутагдалнуудые дары усадхажа, силоснэ барилгын хүдэлмэриие эрид түргэдхэхэ бүхы арга боломжотойбди.

Манай коммунистнууд хүдөөгэй ажалшадай хэшээл зоригые бадаруулан урдаа байһан ажахын шухала зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаха байна.

Дамба Дарицыренов, колхозой партийна эхин организациин секретарь.

Хүдөө ажахые хүгжөөлгэ— бүгэдэарадай хэрэг

Кагановичын нэрэмжэтэ колхозые манай коллектив шефтээ абаһан байна. Шефскэ хүдэлмэриие эмхитэйгээр ба һайнаар ябуулбал колхозой ажахые саашадань хүгжөөлгэдэ ехэхэн туһа болохо гээшэ.

Бидэнэр, силоснэ барилгын һарын эхилһэнһээ хойшо нилээд юумэ хээбди. Мүнөө 660 тонныи багтаамжатай зургаан набтар башнинуудһаа бүридэһэн элеватор барижа байнабди. 3 набтар башнинуудые шулуугаар ханалжа дүүргээбди. Мүнөө үлэһэн гурбан набтар башнинуудые ханалжа байнабди. Шулуугаар ханалаад, цементээр шабахада ехэ бүхэ барилга боложо үгэнэ. Мүн элеваторай хоорондо хэдэн тонныи багтаамжатай овощехранилищи байха юм.

Барилгын хүдэлмэри дээрэ манай коллективэй эрхим хүнүүд шалгарна. Бригадир Иван Семенович Худ... бригадынгаа хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэжэ шадаа. Тэрэ хадаа хүдэлмэришэдтэ тус тустань даалгабаринуудые үгөөд, үдэр бүхэндэ шалгажа байдаг юм. Барилга дээрэ нормо дүүргэдэггүй хүнүүд үсөөн. Эрхим барилгашад С. П. Леонтьев, А. Кар...сев, Б. Копеев, С. Савкин гэгшэд һайнаар хүдэлмэрилһэнэйнгөө түлөө колхознигуудай зүгһөө баясхалан хүртөө.

Силоснэ барилгын хүдэлмэриие улам түргэдхэжэ, шефтээ абаһан колхоздоо бодото туһаламжануудые үзүүлхээр зоригжонхойбди.

И. В. Галицкий, түмэр замай 5-дахи дистанциин техник-барилгашан.

Бүхэ ба һайн траншейнүүдые барихабди

Манай звеногой барилгашад гол түлэб малай хото хорёонуудые баридаг ба малшадай байха гэр байрануудые заһабарилдаг юм.

Мүнөө үедэ силоснэ барилгын хүдэлмэридэ хабаадалсанабди. Манай барижа байгаа силоснэ траншейнүүд болон набтар башнинууд ехэл бүхөөр баригдажа байна. Илангаяа МТС-эй механизаторнууд, городһоо ерэһэн шефүүд ехэ һайн шулуун ханатай барилгануудые барижа дүүргэхэеэ байна.

Тэдэнэй жэшээгээр манай колхозой гэшүүд силоснэ траншейнүүдые шулуугаар ханална. Шулуугаар ханалхада ажалай бүтээсэ нилээд түргэнөөр урагшаа ябана. Тиимын тула саашадаашье силоснэ траншейнүүдые, набтар башнинуудые ехэнхидээ шулуугаар барихада һайн гэжэ һанагдана.

Б. Цыденжапов, барилгашан.

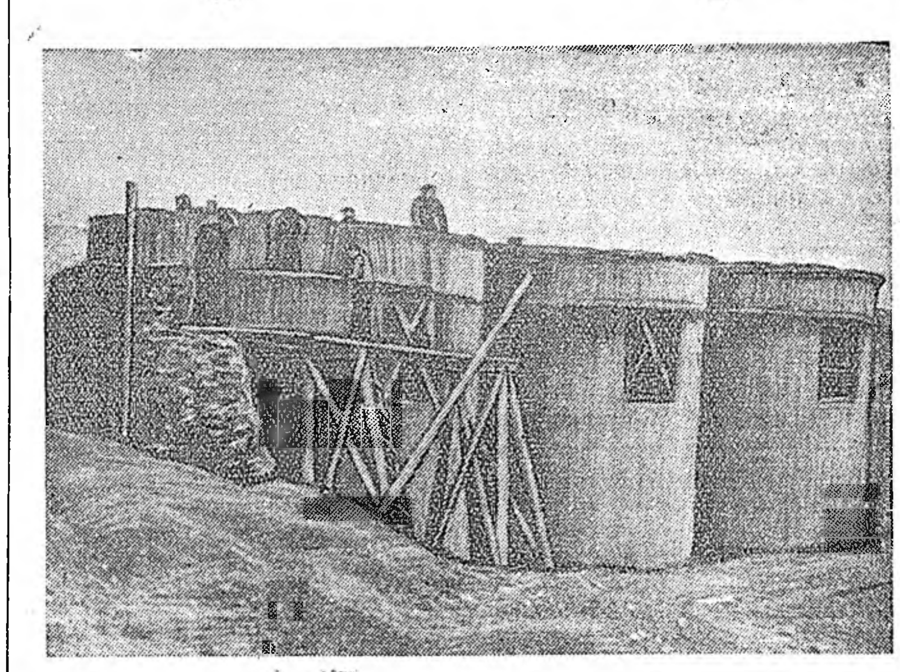

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Зүүн Жаргаланта гэжэ нютагай һүнэй-товарна фермын дэргэдэ баригдажа байһан 660 тонныи багтаамжатай силоснэ элеватор.

Үндэр үндэр шобхо хадануудай үбэрөөр, тэрэнэй хаяа боорнуудаар Инзагата, Эрээлжэ, Худага, Баруун ба Зүүн Жаргаланта гэжэ байгаад олон тоото нютаг голнууд оршон байдаг юм. Урдань, эдэ нютагуудаар ябахада эндэ тэндэ эды тэды айлнууд һэеы гэрэйнгээ оройнуудһаа хуурай аргалай хүхэ сагаан утаа бааюулжа байгша бэлэй...

Шэнэ, мүнөөнэй Инзагата нютаг урдын балар харанхы байдалтай жэшэшэгүй ондоо, таниглашагүй гоё болонхой. Инзагатын голдо колхоз түбхинэһөөр хорин табаад жэл болохоёо байна. Энэ үе соо Кагановичын нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель хүгжэлтын замаар урагшаа дабшажа, ажахынгаа али бүхы һалбаринууд дээрэ нилээд амжалтануудые туйлаа. Илангаяа һүүлэй хэдэхэн жэлнүүдтэ Инзагатын колхознигуудай ажабайдалда элитэ ехэ хубилалтанууд болоһон байна.

Партиин табиһан асари ехэ зорилгонуудые ажал хэрэг дээрээ бэелүүлхын тулада тус колхозой эрэгтэй ба эмэгтэй колхознигууд эршэтэ ажалаараа тэмсэнэ. Хүдөө ажахые хүгжөөн дэбжээхэ тухай Коммунистическэ партиин ба Советскэ правительствын баталан абаһан түүхэтэ шиидхэбэринүүдэй һүүлээр Кагановичын нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүд өөрынгөө түрэл колхозые түрүү зэргэдэ гаргажа, улам бэхижүүлхын тулада баһа бэшэ амжалтануудые туйлаһан ба туйлахашье байһаниинь дамжаггүй.

1. МҮНӨӨДЭРЭЙ ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД

— Мүнөө үедэ танай колхозойхид ямар шухала асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулна гээшэбта? — гэжэ асуухада колхозой түрүүлэгшэ Бата Лубсанович Мурхонов иигэжэ хөөрэнэ:

— Мүнөө жэл хаа хаанагүй газарай гараса һайн. Талха тарьяаншье, үбһэ ногоошье һайнаар ургажа байна. Мүн манай эндэ түрүүшынхеэ таригдаһан кукурузын ногоон эшэнүүд бултайгаад, хүнэй сэдьхэл һанаае баясуулна. Кукуруза гээшэмнай ехэл һайн ургаса гээшэ ха даа. Мүнөөшье, газар дороһоо зүг гараад байһысень харахадаа шара тоһон шэнги шэмэтэй, шахамал гахайн өөхэ мэтэ хоолтой шэнги һанагдана. Теэд тэрэниие һайнаар харууһалжа ургуулха, силос болгожо дараха гээшэ тон шухала байна. Иимэһээ бидэнэр, манай колхозой гэшүүд Мухаршэбэрэй аймагай Гашейн МТС-эй механизаторнууд болон тэндэхи колхознигуудай үүсхэлээр дэлгэрһэн силоснэ барилгын һарада эдэбхитэйгээр оролсоод, барилгын хүдэлмэриие эршэмтэйгээр ябуулгада бүхы анхаралаа хандуулнабди, хандуулхашье ёһотойбди. Хэрбээ һайн траншейнүүдые, набтар башнинуудые мүнөө барижа үрдеэгүй һаа, хэзээ кукурузынгаа ургасаар шэмэтэ һайхан силос дараха гээшэбибди. Тиимын тула мүнөөдэрэй шухала асуудалнуудай ба хөөрэлдөөнүүдэй нэгэниинь хадаа силоснэ барилгые шангадхажа, тэрэниие түргэнөөр дүүргэлгэ болоно.

— Барилгын хүдэлмэри хэр зэргээр ябуулагдажа байнаб? — гэжэ асуухада Бата Лубсанович, партийна организациин секретарь Дамба Будатарович Дарицыренов хоёр иимэ харюу үгэнэ:

— Энэ шухала хүдэлмэриие манай колхоз удааруулжа эхилээ. Хэрбээ шефтээ найдангүйгөөр, колхознигуудайнгаа бүхы хүсые элсүүлээд, силоснэ барилгые эртэнһээ ябуулбал траншейнүүдые болон набтар башнинуудые үни хада барижа дүүргэмээр байгаа. Имагтал өөһэдынгөө гэмээр барилгын хүдэлмэриие үшөөл мүнөө болотор унжагайруулжа байнабди,—гээд тэдэ хоёр хүтэлбэрилэгшэд өөһэдынгөө ажалай эмхидхэлэй зарим дутагдалнуудые сэхэ мэдэрнэ. Тэрэншье зүб. Дутуу дунданануудаа далдалжа нюунгүйгөөр сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй гэжэ манай парти заана. Бата Лубсанович Дамба Будатарович хоёр ямаршье дутагдалнуудтай байбал тэрэнээ сэхэ хэлэжэ, тэрээнһээ тобшолол хэдэг заншалтай хүтэлбэрилэгшэд юм. Мүнөөшье силоснэ барилгын үедэ тохёолдоһон дутуу дунданануудаа, хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудаа сэхэ хөөрэжэ үгэбэ.

Мүн колхоз гансашье барилгаар бэшэ, хүдөө ажахын бусадшье шухала хүдэлмэринүүдые таһалдуулангүй ябуулжа байна. Урматай һайнаар ургажа байгаа ургасын хойноһоо һайн харууһалга эмхидхэхэ, үбһэ хуряалгада эрхимээр бэлэдхэхэ гэхэ мэтын мүнөөдэрэй шухала асуудалнууд колхозой правлениин хараада ходо байна бшуу. Мүнөө колхозой дархашуул үбһэ хуряалгада хэрэглэгдэхэ зэр зэмсэгүүдые заһабарилжа, түхеэржэ байна. Гар тармуур, хажуур, морин тармуур гэхэ мэтын хэрэгсэлтэ зүйлнүүд бэлэн болонхой.

Колхозой барилгашад Бал-Доржи Цыденжапов түрүүтэй ниитынгээ малда дулаан, типовой байрануудые түргэнөөр, шанартайгаар барижа, үбэлэй хүйтэниие түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтахын түлөө тэмсэнэ. Мүнөө силоснэ барилгын хажуугаар, хото хорёонууд, малшадай байха гэр байранууд, гараж, сушилка гэхэ мэтын барилгын хүдэлмэри түлэг ябуулагдажа байна.

— Зунай үедэ барилгын бүхы хүдэлмэринүүдые һайнааршье, түргэнөөршье ябуулхада эгээл зохистой юм,—гэжэ түрүү барилгашадай нэгэн нүхэр Б. Цыденжапов зүбөөр хөөрэнэ.

Теэд барилгын хүдэлмэридэ, илангаяа силоснэ барилгада бии байгаа бүхы арга боломжонууд дүүрэнээр хэрэглэгдэнэгүй. Шулуун ханатай траншейнүүдые барилгада колхозой гэшүүд үбгэн залуугүй бултадаа хабаадалсажа, энэ хүдэлмэриие нилээд түргэдхэхэ аргатай байгаа.

Хэды тиимэ байбашье, Инзагатын колхознигууд силоснэ барилгые улам түргэнөөр ябуулжа, ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэхэ арга шадабаритай ба дүүргэхэшье ёһотой.

2. ЗУНАЙ НЭГЭ ҮГЛӨӨГҮҮР

Зунай зулгы һайхан нэгэ үглөөгүүр Баруун Жаргалантын барилга дээрэ хэдэн колхознигуудай эршэмтэйгээр хүдэлмэрилхэнь харагдана. Тэдэнэй дунда нэгэ залуухан хорёод наһанай хүбүүн бүришье бушуу шамдууханаар хүдэлнэ хэбэртэй. Энэ хадаа комсомольско эхин организациин секретарь Дондок Аюрович Доржиев гээшэ. Ажал хүдэлмэридэ бэрхэ абьяастай дорюун хадаа, барилга дээрэшье буурал толгойтой урданай дархашуулһаа заашье хожомдоногүй.

Мүнөө силоснэ барилгын һарын үедэ колхозой залуушуул, тэдэнэй түрүү авангард-комсомолецууд эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Үглөөгүүр эртэ, үдын халуунай урда тээ, боро соохорхон булжамуурнуудай үшөө жэргээдүй байхада залуушуулай хүхюун согтой хөөрэлдөөнүүд, хонгёо һайхан дуунууд Инзагатын элдин халюун добо тохойнуудые зэдэлүүлдэг. Үглөө үдэшын һэрюунээр барилгын гол түлэб хүндэ хүдэлмэринүүдые хэхэдэ ехэ бүтээсэтэй, хүнгэн байдаг.

— Силоснэ барилгын хүдэлмэри дээрэ илангаяа малшад эрхим ажалай үльгэр жэшээнүүдые харуулна, —гэжэ колхозой парторганизациин секретарь нүхэр Дарицыренов омгорхон хөөрэнэ. Тэдэнэр адуу малаа эрхимээр харууһалжа байха зуураа силоснэ барилгын хүдэлмэриһөө заашье хожомдоногүй.

Үглөөнэй улаан шаргал наранай үшөө гараадүй байхада малшад барилга дээрээ ерээд, модо шулуу зөөжэ, оролдосотой һайнаар ажаллажа харагдадаг. Хонишон Цыремпил Бадмажапова комсомолка Гомбо Цыремпилова, һаалишан Хандажап Ачитуева болон бусад колхозой алишье ажахы дээрэ алдар нэрээ алдадаггүй, түрүү зэргэдэ ябалсадаг.

Иимэ эрхим хүнүүдээрээ Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд омгорхо ёһоороо омгорходог юм. Социалистическэ хүдөө ажахые хурдан түргэнөөр хүгжөөн дэбжээхын түлөө хамаг бүхы хүсэ шадалаараа оролдожо байһан колхознигуудай эршэтэ ажал Инзагатын колхоздо үдэрһөө үдэр бүри шангадана.

* * *

Талын Булаг гэжэ нютагай саада хадануудай хяра дээгүүр зунай хонгор дулаахан үглөөнэй наран мандажа, үргэн ехэ дайдые халуун элшээрээ гэрэлтүүлнэ. Эгээл энэ үедэ Инзагатын колхозой олон тоото фермэ, гүүртэнүүдэй адуу малнууд урдажа байгаа гол горхоной эрьеэр, мүн халюуран ногооржо байгаа добо тохойнуудай хаяа боорёор бэлшэжэ ябадаг. Колхозой центрын хажууда байдаг отарын нарин ба нарибтар нооһотой хонид хужар ехэтэй сагаан добо тээшэ шэглэн бэлшэнэ. Тэдэниие харюулжа ябаһан залуухан хонишо басаган хонгёо ирагуу хоолойгоор хүнэй сэдьхэл хүдэлгэмэ гоё һайхан дуунай аялгануудые дабтана.

Мүн энэ үедэ барилгын бригадынхид ажал хүдэлмэри дээрээ ерээд, хюрөө һүхэнүүдээ баринхайнууд шударгы түргэнөөр ажаллана. Хаа хаанагүй колхозой центртэшье, холын фермэ, отарадашье Инзагатын колхознигуудай эршэтэ ажал орьёлон байна.

Иигэжэ колхозой үглөөгүүр, хонгор дулаахан зунай үглөөгүүр энхэ амгаланаар ажаһуужа байһан Инзагатын айлнуудай дээгүүр нэмжын сасарна.

Ц. ДАМБИЕВ,
Зэдын аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхоз.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Партийна нэгэ суглаанай яажа бэлэдхэгдэһэн тухай

(Инструкторай тэмдэглэл)

Молотовой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд Бичурын аймагай бусад колхозуудтал адли ажахыгаа саашань хүгжөөхэ зорилгоор холын хараата түсэб табинхай. Мүнөө эндэхи колхознигууд МТС-эй механизаторнуудтай хамта энэ хэмжээ-ябуулгануудаа бэелүүлхын түлөө эрид шууд тэмсэжэ байна.

Һаяхан би энэ колхозой парторганизацида ошожо, «1955 ондо бэелүүлэгдэхэ хэмжээ-ябуулгануудай хэр зэргээр дүүргэгдэжэ байһан тухай» асуудалаар партийна нээмэл суглаа хэрэгэлгэдэнь туһалалсаһан байгааб.

Колхоздо хүрэжэ ерэмсээрээ, партийн организациин секретарь нүхэр А. Серявинтай уулзажа, ажал хэрэгэйнь ямараар ябажа байһан тухай хөөрэлдөөд, һүүлээрнь суглаан дээрэ элидхэл хэхэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Г. Рузановта туһалалсажа, ямар асуудалда гол анхарал табихыень һануулһан байгааб. Суглаагаа 4 хоноод зарлаха гэжэ шиидээ һэн. Энэ болзор соо суглаанда һайнаар бэлэдхэхын тулада зарим коммунистнуудые колхозой фермэ, бригада болон гүүртэнүүдтэ эльгээжэ, тэндэхи хүдэлмэриин хэр зэргээр ябажа байһаниие һайнаар шалгажа, мэдэжэ ерэхыень даалгаһан байнабди.

Энэ колхоз олон һалбаритай томо ажахы юм. Тиимэһээ, суглаанай эхилтэр фермэнүүдые даагшанартай, бригадирнуудтай, жиирэй колхознигуудтай уулзажа, хөөрэлдэхэ, ажал хүдэлмэритэйнь танилсаха гэжэ шиидээд, парторг нүхэр А. Серявинтай малшадта ошохоор гарабабди. Түрүүшээр малажалай нэгэдэхи фермэдэ ерэжэ, энэ жэлдэ бэелүүлэгдэхэ хэмжээ-ябуулгануудайнь ямараар дүүргэгдэжэ байһаниие шалгажа үзэбэбди. Фермые даагша коммунист нүхэр И. Коваленков, учётчик коммунист нүхэр Корабенков гэгшэд ажалдаа ехэ алдуу дутуу гаргадаг байһаниинь элирээ. Эндэ үнеэдые эртэ шэргээжэ, һү һаалгые ехээр доошолуулдаг байба. Жэшээнь, ажахын жэлэй эхинһээ хойшо 41 үнеэн шэргэжэ, хахад жэл соо тэдэ үнеэд һаагдангүй ябана.

Мүн фермэ дээрэ ажалай эмхидхэл ехэ һула байба. Зарим һаалишад өөрынгөө түлөө ондоо хүниие эльгээгээд, гэртээ һуудаг ушар үзэгдэнэ. Энэ хадаа үнеэдһээ һү һаалгые дээшэлүүлгэдэ ехэ һаад хүргэнэ. Юуб гэхэдэ, үнеэд эзээ танидаг байна бшуу. Тиимэһээ, ондоо хүнэй һаахада тэдэ һүеэ таташадаг зантай. Жэшээнь, июниин 5-най үдэр һаалишан Н. Разуваева ажалдаа ерэнгүй, өөрынгөө түлөө ондоо хүниие эльгээһэн байгаа. Харин энэ үдэр тэрэнэй һаадаг үнеэд урда үдэрэйхиһөө 13 литр һү багаар үгөө. Гадна, үнеэдые һүниин сагта адуулалга, эдеэлүүлгэ эмхидхэгдээгүй, үнеэдэй һү үгэлгые шалгалта үсөөнөөр, муугаар хэгдэдэг байба.

Шубуудай фермэдэ ерэхэдэмнай баһал горьтойхон дутагдалнууд элирээ. Тус фермын шубууд 5 һүрэг боложо һаланхай. Һүрэг бухэндэ тахяаһаа үндэгэ абалга ондо ондоо байба. Теэд нэгэ адли тэжээл эдидэг, нэгэ адли байдалда байдаг аад, зарим тахяанууд олон үндэгэ, зариманиинь үсөөниие үгэдэг байгаа. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, фермые даагша нүхэр Швецов шубуушадай хүдэлмэриие шалгажа үзэдэггүй, зүндэнь табижархиһан байгаа.

Удаань ажахын бусад участогуудаар ябажа, һаалишадтай, шубуушадтай болон бусад колхознигуудтай хөөрэлдэбэбди. Тэдэнэр булта хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй урда парти, правительствын табиһан зорилгые ойлгодог, мэдэдэг туладаа энэ хэрэгые һайнаар бэелүүлхын түлөө эршэмтэйгээр оролдоно.

Хараалагдаһан болзортоо суглаан эхилбэ... Суглаан дээрэ коммунистнуудһаа гадна, 30 гаран эдэбхитэд байлсаба. Элидхэлэй һүүлээр 12 хүн үгэ хэлээ. Тэдэнэр шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлгые үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, дутуу дундануудаа хурсаар шүүмжэлбэ. Һаалишан М. Васильева, Н. Васильева гэгшэдэй хэлэһэн үгэ илангаяа һонирхолтой байба. Тэдэнэр өөһэдынгөө хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай хөөрэхэ зуураа, үнеэдһээ һү һаалгые фермын һаалишад бүхэн дээшэлүүлжэ шадаха аргатай гэжэ мэдүүлээ. Ажахын жэлэй эхинһээ хойшо нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө һаалишад М. Васильева, Н. Васильева гэгшэд 600-гаад литр һү һааһан байгаа. Мүнөө һү ехээр һаалгын эгээн таарамжатай саг ерэбэ. Һаалишад Васильеватан июниин 1-һээ октябриин 1 болотор даажа байһан үнеэн бүриһөө 1000 литр һү һааха уялга абажа, колхозой бусад һаалишадые мүрысөөндэ уриба.

Хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилгэ ехэдхэхэ 1955—1960 онуудай хэмжээ-ябуулгануудые ойрын хоёр—гурбан жэлэй турша соо дүүргэхэ зорилго тус суглаан колхознигуудай үмэнэ табиба. Тогтоол соонь партийно-политическэ болон культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие һэргээхэ, малшадта парти, правительствын табиһан зорилгонуудые гүнзэгыгөөр ойлгуулжа, тэдэниие бэелүүлгэдэ бүхы арга боломжонуудаа элсүүлхэ гэжэ онсо тэмдэглэгдэнэ.

Тэрэшэлэн бүри энэ жэлдэ бэелүүлэгдэхэ хэмжээ-ябуулгануудые хараалһан байна. Жэшээнь, һаамхай үнеэдые зүбөөр эдеэлүүлэн һаалгые эмхидхэхын тулада июниин 10-һаа эхилэн үнеэдые һайн бэлшээри дээрэ һүниндөө адуулха, тэдэниие бэлшээри дээрэнь һааха, мүн үнеэдтэ шэмэтэ тэжээл үгэхэ болон бусад хэмжээнүүдые бэелүүлхээр хараалаа.

Мүнөө колхознигууд партийна организациингаа хүтэлбэреэр хараалһан хэмжээ-ябуулгануудаа бодото дээрэнь бэелүүлжэ захалаа.

Тус суглаан зорилгоёо дүүргээ гэжэ һананаб. Энэ хадаа суглаанда эртээнһээ, һайнаар бэлэдхэһэнэй, тэрээндэ коммунистнууд болон колхознигуудай эдэбхитэйгээр, олоор хабаадалсаһанай аша үрэ мүн болоно.

С. Павлов, партиин Бичурын айкомой Окино-Ключевскойн МТС-эй зонын инструктор.

Табанжэлэй түрүүшүүл

Шкипер М. Н. Павлов

Үглөөнэй наранай хурса элшэдэ Сэлэнгэ гол дээрэхи манан таран хөөрэнэ. Энэ үедэ Зүүн-Сибириин пароходствын Улан-Удын пристань шадар нэгэ баржада нүүрһэн ашагдажа байна. Энэ шкипер Михаил Никифорович Павловай командын удаадахи рейсдээ абаашаха ашаагаа абажа байһан үе байба. Энэ экипаж Сүхэ голые үгсэн, Сүхын арһанай заводто нүүрһээ абаашаха юм.

—Үхибүүн байхадаа Ангара мүрэн дээгүүр пароходуудай тамаржа ябахада ехэ һайхашаадаг, һонирходог һэм. Ехэ болоходоо пароход гү, али баржа дээрэ хүдэлмэрилхэ гэжэ хүсэдэг һэм,—гэжэ Михаил Никифорович хөөрэнэ. —1934 ондо арбан долоотой болоод, Улан-Удын пристаньдэ ерэжэ, баржа дээрэ матросоор хүдэлмэрилжэ эхилээ бэлэйб. Тэрэ гэһэнһээ хойшо хорин нэгэдэхи жэлээ Сэлэнгэ, Баргажан, Сүхэ болон бусад мүрэнүүдээр республикын аймагуудта ашаа шэрэнэб.

Нүхэр Павлов пристаниин хүдэлмэришэдэй дундаһаа эгээн түрүүлэн табадахи табанжэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид, июнь һарада дүүргэбэ. Мүнөө тэрэ 1956 оной түсэбөөр ажаллажа байна. Тэрэшэлэн нүхэр Павлов үнгэрэгшэшье табанжэлнүүдэй түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэдэг байгаа.

Мүнөө тэрэнэй баржа капитальна заһабарилгагүйгөөр дүрбэдэхи жэлээ хүдэлмэрилжэ ябана. Энэ жэлдэ тэрэнэй команда Кяхтын, Бичурын, Мухаршэбэрэй, Кударын аймагуудай колхозуудһаа таряа шэрэхэ юм.

—Нүхэр Павловтай хүдэлмэрилхэдэ ехэ амар юм, —гэжэ «Шкирятов» пароходой капитан Тимофей Васильевич Дорофеев хөөрэнэ.—Ямаршье сагта, хаанашье тэрэнэй баржа замдаа хододоо бэлэн байдаг. Илангаяа энэ жэлэй навигациин түрүүшын үдэрнүүдтэ нүхэр Павловай баржые урдаа түлхижэ ябахадаа энээниинь һайса мэдээб.

Михаил Никифоровичын баржые нүхэр Дорофеевэй пароход урдаа түлхин ябуулдаг юм. Ушар юуб гэхэдэ, нүхэр Павлов ажалай баян дүй дүршэлтэй дээрэһээ баржаяа шадамараар жолоододог.

«Шкирятов» пароходой командынхид иигэжэ хөөрэлдэнэ:

—Байгша оной хабар түрүүшын рейсдэ гарахадамнай Сүхэ гол дээрэ бэрхэтэй байдал ушараа һэн. Юуб гэхэдэ, үнгэрэгшэ һүни энэ гол ехээр нэмэжэ, манай судныи ябахада ехэ хүндэ байгаа бэлэй. Нүхэр Павлов баян дүй дүршэлөө эндэ шадамараар хэрэглэн, уһанай гүнзэгые алдангүй, баржаяа жолоодожо гараһан байгаа. Тингэжэ бидэнэр диспетчерскэ графигһаа хэдэн хоногоор түрүүлэн, Кударын, Бичурын аймагуудай колхозуудта таряанай үрэһэ асарһан байгаабди.

Нүхэр Павлов баржа дээрээ ажалай гурим һайнаар байгууланхай. Тэрэнэй команда ашаа буулгаха, тээхэ хүдэлмэриие һаадгүй түргэнөөр хэдэг.

Уһан замай транспортда нүхэр Павловай удаан сагта, һайнаар хүдэлмэрилһэниие тэмдэглэн, һаяхан парти, правительство «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» гэһэн медаляар тэрэниие шагнаһан байна. Тиин шкипер Павлов энэ хүндэтэ анхаралдань харюу болгон, үдэр бүри ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

Михаил Никифорович СССР-эй Гол мүрэнүүдэй флодой министерствын зүгһөө таба дахин магтаалай грамотаар, мүн БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй зүгһөө Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан ба хэды дахин баясхаланда хүртэһэн байна.

Улан-Удын пристаниин хүдэлмэришэд энэ жэлдэ нүхэр Павловые ажалшадай депутадуудай Городской районой Соведтэ депутадаар һунгаһан юм. Нүхэдэйнгөө энэ хүндэтэй найдабариие нэрэтэй солотойгоор бэелүүлхын түлөө нүхэр Павлов хамаг хүсэеэ элсүүлэн хүдэлмэрилдэг байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Павловай баржа ээлжээтэ рейсһээ ерээд байна. (Хүреэ соо) тус баржын шкипер Михаил Никифорович Павлов.

Текстнь **Б. Цыремпиловэй,** фотонь **Д. Бадлановай.**

Аймагай газетэнүүдэй хуудаһануудһаа

КОЛХОЗУУД ТОМОДХОГДОБО

Аймагай Культурын байшанда Сталинай, Молотовой нэрэмжэтэ колхозуудай гэшүүдэй хамтын суглаан болобо. Эдэ колхозуудай гэшүүд өөһэдынгөө колхозуудые ниилүүлжэ, томо ажахы болгохо гэжэ нэгэн дуугаар шиидэбэ.

Томодхогдоһон колхоздоо Сталинай нэрэ олгоо. Тиин колхозойнгоо түрүүлэгшээр партиин уряагаар хүдөө ерэһэн, зооветинститудай багша байһан Д. Ц. Уртюбаевые һунгаһан байна.

«Красная Иволга», Иволга.

ЭРТЫН ОВОЩЬ

Сталинай нэрэмжэтэ колхоз хоёрдохи жэлээ теплицэ соо овощь ургуулжа байна. Эртын овощь ургуулгаһаа колхоз ехэхэн олзо доход оруулна.

Энэ жэлдэ огородой бригада теплицэдээ түрүүлэн ногоон мангир ургуулжа абаад, удаань үгэрсэ тариһан юм. Һаяхан тэдэнэр түрүүшын үгэрсэ хуряажа абаба. Шэнэ ургасын үгэрсэ аймагай ажалшадта худалдахань.

«Вперед», Мухаршэбэр.

НООҺО ТУШААХА ДААЛГАБАРЯА ДҮҮРГЭБЭ

«Гигант» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Скворцов) аймаг соогоо баранһаа түрүүлэн гүрэндэ нооһо тушааха даалгабаряа дүүргэбэ. Колхоз июниин 18-най мэдээгээр нооһо тушааха даалгабаряа 112 процент дүүргээ.

Мүн «Пламя» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Мищарин) даалгабаряа 105 процент дүүргээ. Эдэ колхозууд ажал хэһэнэйнь түлөө МТС-тэй сүм тоосоо.

«Победа», «Путь Сталина», «Красный партизан» колхозууд нооһо тушаалгаяа дүүргэхэ дүтэлөө.

«Красная заря», Хори.

ОГОРОДШОНОЙ ОРОЛДОСО

Нүхэр Санжай Бандеев Маленковой нэрэмжэтэ колхозой огородшоноор үнинэй хүдэлмэрилнэ. Ургасаяа һайнаар харууһалдаг туладаа энэ нүхэр жэл бүри үндэр ургаса абана.

Энэ жэлдэ нүхэр Бандеевэй хүтэлбэрилдэг бригада агротехническэ эрхим болзорто овощь тариһан байха юм. Тиин мүнөө тэдэнэр эртын овощь хуряажа захалаа. Һүүлэй үедэ колхоз 1000 шахуу килограмм ногоон мангир, хэдэн зуугаад килограмм редискэ хуряажа, колхозой дэлгүүр дээрэ худалдаа.

Һаяар эртын үгэрсэ хуряахаар бэлэдхэл хэжэ байна.

«Закаменай үнэн», Закамен.

ХУРЯАЛГЫН ШЭНЭ МАШИНАНУУД

Аймагай машинно-тракторна станцинууд хуряалгын хүдэлмэридэ хэрэглэгдэхэ шэнэ машинануудые олоор абаба. Тэдэнэй тоодо үргэн абасатай тармуур, кукуруза ба үбһэ сабшаха косилканууд, үбһэ сомохо, бухаллаха машинанууд, «КВ-146» маркын тракторна косилканууд, силос хэршэдэг машина болон бусад бии.

Хуряалгын үе болотор шэнэ машинануудые үшөө абахаар механизаторнууд хүлеэжэ байна.

«Красная Селенга», Сэлэнгэ.

Ариг сэбэрые сахиха

Мүнөө, зунай сагай эгээл халуун, илааһа батаганаанай олошоржо байха үедэ элдэб үбшэнһөө һэргылгын хүдэлмэри хаа хаанагүй шангадхагдажа байна. Гэбэшье, Кударын аймагай элүүрые хамгаалгын таһаг, тэрэнэй санэпидстанци ажалшадай дунда ариг сэбэрые сахиха хэрэгтэ анхаралаа хүсэд табинагүй.

Жэшээлхэдэ, Кударын аймагай центр Кудара-Сомон тосхондо энэ хүдэлмэри ехэ муугаар ябуулагдана. Аймагай центрын үйлсэнүүд оройдоо сэбэрлэгдэнэгүй. Айлай харша хүреэ соохи бог шорой, аргал шэбхые сэбэрлэхэ талаар мүн лэ ямаршье хэмжээ абтанагүй. Хүнүүд бог шоройгоо хаяхадаашье холо абаашангүй, тосхонойнгоо захадхана хаяжархина.

Мүн колхозно дэлгүүр дээрэ ариг сэбэр сахигданагүй. Эдеэ хоолой зүйлнүүдые наймаалагшад халаадгүй байдаг. Заримдаа халаадууд үгтэхэдөөшье хэдэн заяанай угаагдаагүй, тон муухай байдаг юм.

Мүнөө энэ хүдэлмэриие һайжаруулха талаар Кударын аймгүйсэдком ба тэрэнэй элүүрые хамгаалгын таһаг зохихо хэмжээ абаха уялгатай.

Ц.-Д. Битухеев.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ“ БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Суургатай байдаг магазин“

Мухаршэбэрэй аймагай Сутайн сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой магазин хододоо хаалтатай байдаг, наймаалагша Эрдынеев магазинаа дуратай сагтаа хаагаад ябашадаг гэһэн бэшэг манай газетын майн 26-най номерто толилогдоо һэн. Бэшэг соо хэлэгдэһэн баримтанууд шалгалтаар тодорбо. Энэ бэшэг Сутайн сельпогой хүдэлмэришэдэй суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, наймаалагша Эрдынеевтэ шанга һануулга хэгдэбэ гэжэ манай редакцида Мухаршэбэрэй аймпотребсоюзай правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Ширимов мэдээсэбэ.

„Нүүдэл наймаа эмхидхэхэ“

Иимэ гаршагтай бэшэг манай газетын майн 22-ой номерто толилогдоһон юм.

Тэрэ бэшэг соо Хориин аймагай Хориин аймпотребсоюз колхозуудай холын фермэ, бригаданuудта хүдэлмэрилжэ байһан колхознигууд болон механизаторнуудта нүүдэл наймаа эмхидхэнэгүй гэжэ хэлэгдээ һэн.

Манай редакцида Хориин аймсоведэй гүйсэдкомой мэдээсэһэнэй ёһоор бэшэг соо заагдаһан дутагдалнууд шалгалтаар тодороо. Тус бэшэг Хориин аймпотребсоюзай правлениин заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ. Мүн автолавкые даагшын ба Краснопартизанска сельпогой түрүүлэгшын тоосоо шагнаглажа, саашадаа нүүдэл наймаае һайжаруулха хэмжээнүүд абтаба.

Ородой түрүүшын революциин 50 жэлэй ойдо

Уласхоорондын революционно хүдэлөөнэй ургалтада ородой түрүүшын революциин үзүүлһэн нүлөөлгэ тухай

Баатарлиг советскэ арад ба бүхы түрүү хүн түрэлтэн ородой болон дэлхэйн революционно хүдэлөөнэй түүхэдэ, социализмын түлөө ажалша олониитын тэмсэлэй түүхэдэ болоһон гайхамшагта ойе—ородой түрүүшын революциин 50 жэлэй ойе энэ жэлдэ тэмдэглэжэ байна.

1905—1907 онуудта Россида болоһон революциин үедэ ородой хүдэлмэришэн ангиин харуулһан эрэлхэг зоригынь ажалша арадай хэрэгэй түлөө яажа тэмсэхэ ёһотойб гэһэн жэшээ болоно. Аяар 50 жэлэй турша дотор бүхы дэлхэйн ажалшад ородой түрүүшын революциин туйлай ехэ баян дүй дүршэлһөө һургаал абана, хүн түрэлтэнэй түүхэ дотор арад үргэн олониитэдэ буржуазна нэгэшье революциин үгеогүй ба үгэжэ шадахагүй байһан угаа олон шэнэ илейнүүдые, формонуудые, эмхидхэлэй принципүүдые ба тактическа арга хэрэгсэлнүүдые тэрээнһээ оложо абана. Ородой түрүүшын революциин агуу ехэ дүй дүршэлыень ба тэрэнэй һургаалыень эб найрамдалай, демократиин ба социализмын хэрэгэй илахын түлөө империализмда эсэргүүгээр мүнөө үедэ тэмсэжэ байһан уласхоорондын пролетариадай, колониальна ба дулдыданги оронуудай революционно авангард шудална, ажал-ябуулгадаа хэрэглэнэ.

Ородой түрүүшын революци эгээн эхинһээ абаад, уласхоорондын шэнжэтэй байгаа. Тиихэдэ революциин шухала асуудалнууд—революциие хүтэлбэрилхэ талаар партиин үүргэ тухай, пролетариадай гегемони (хүтэлбэрилхы үүргэ) тухай, хүдэлмэришэн ангиин ба таряашадай холбоо барисаан тухай, шэнэ революционно засагай эхин болоһон хүдэлмэришэдэй депутадуудай Совет тухай асуудалнууд, тактикын асуудалнууд бүхы дэлхэйн революционно ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ тон ехэ удхашанартай юм.

Агуу ехэ Октябрьска социалистическэ революциин «генеральна репетици» болохо зуураа, ородой түрүүшын революци бүхы дэлхэйн түүхэдэ шэнэ үеые-политическэ гүнзэгы ехэ доһолооной ба революционно шуурганuудай үеые нээгээ, бүхэдэлхэйн революциин хүгжэлтые түргэдхөө. Дэлхэйн пролетариадай революционно хүдэлөөн хадаа дээдэ, шэнэ шатада үргэгдөө гэжэ ородой революциин һүүлээр олон оронуудта болоһон стачечна хүдэлөөнэй үзэгдөө дуулдаагүй ехэ далайса ба хүсэн харуулба.

Россин революционно хүдэлмэришэд ба таряашадай хаанта засагта хэһэн сохилтонь нэгэ доро империализмын бүхы системэдэ хэһэн сохилто байгаа.

XX зуунжэлэй эхин багта уласхоорондын хархис хүсэнэй гүшэг тулгуурнь, европейскэ контрреволюциин гол газарынь хаанта Росси байхаяа болиһон, харин англо-француззска ба США-гэй империалистическэ буржуази хадаа Баруун зүгэй хүдэлмэришэдэй хүдэлөөе ба Зүүн зүгэй национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе дарагша хархис хүсэн болоо, тиихэдэ дэлхэйн революционно хүдэлөөнэй гол газар Баруун зүгэй оронууд бэшэ, харин Росси болоо гэжэ ородой түрүүшын революциин событинууд гэршэлбэ.

Японитой эб баталалга гадаадын гүрэнүүдэй, эгээн түрүүн США-гэй туһаламжатайгаар түргэдхэгдөө, энэнь революциие дарахын тулада һамбаашалха арга боломжые хаанта засагта олгоһон юм. Француззска, английска, бельгийскэ, австрийска банкирнууд хүдэлмэришэдэй ба таряашадай революционно хүдэлөөе бута сохихын тулада хаанта засагта ехэ урьһаламжа үгэһэн байгаа. Гансахан француззска банкирнууд ородой хаанда 1905—1906 онуудта 943 миллион түхэригэй урьһаламжа үгэжэ, революциие дарахадань хаанда туһалһан байна. Россида революциин эгээн ехэ дэбжэлтэ туйлажа байха үедэ, кайзеровскэ Германи Россида добтолон орохын тулада тэрэнэй хилэ дээрэ өөрынгөө зэбсэгтэ хүсэнүүдые татан асарба. Энэ үедэ уласхоорондын империализм ородой түрүүшын революцида эсэргүүсэн хаанта засагтай хамтадаа тэмсэлэй нэгэдэмэл фронт эмхидхэбэ.

Ородой хүдэлмэришэн ба таряашантай уласхоорондын пролетариадай һанал нэгэдэлгэ ба талархалынь эгээн элдэб янзаар харуулагдаа һэн. Россида январиин 9-дэ болоһон событинууд Баруун Европын хүдэлмэришэдэй дунда угаа ехэ зэбүүрхэл, буруушаалга үүдхэһэн юм. Италиин, Испаниин, Португалиин, Бельгиин, Швециин, Голландиин, Швейцариин ажалшад угаа ехэ үүсхэлтэйгээр ородой революциие ехээр һайшааһан байна. Неапольда, Мадридта, Брюссельдэ, Берндэ болоһон ажалшан ниитын демонстрацида хабаадагшад ородой хаанай гэмтэ ябадалые буруушааһан байна.

Ородой революци хадаа политическэ ба эмхидхэлэй агуу ехэ дүй дүршэлөөр дэлхэйн пролетариадые зэбсэглэбэ. Европейскэ пролетариадай ангиин тэмсэлэй формонууд ба методууд ородой түрүүшын революциин хүсэн түгэлдэр нүлөөн доро хубилаа. Пролетариадай политическэ тэмсэлэй шэнэ хүсэтэ зэбсэг — бүгэдэниитын политическэ стачканууд арад олониитын арсеналда нэмэгдэбэ.

Австри-Венгридэ болон Европын бусад хэдэн оронуудта бүгэдэниитын һунгуулиин эрхэтэй болохын түлөө хүдэлөөн ородой революциин нүлөөн доро шангадаба. Австрида, Румынида, Болгарида, Францида, Италида, Японидо, Англида, Германида 1905 оной ородой революциин нүлөөн доро стачка, забастовконууд олоор болоно эхилбэ. Хэрбээ Австрида 1902 ондо 264 стачка болоһон һаа, 1905 ондо 686 стачка болоо һэн. Австриин бүхы областьнуудта стачечна тэмсэл дэлгэрһэн байна. Броненосец «Потёмкиной» революционно матросуудай жэшээгээр австрийска сэрэгэй корабль «Понтера» дээрэ 1905 оной сентябрьда буһалгаан, броненосец «Габсбург» дээрэ 1905 оной январьда восстани болоһон юм. Хэрбээ Францида 1900 ондо 902 забастовко болоһон һаа, 1906 ондо 1309 забастовко болоһон юм. 1906 ондо Италиин промышленна центрнүүдтэ забастовконууд болобо. Илангаяа түмэрзамшадай стачка ехэ хүсэтэй байгаа һэн.

Ородой революци Германиин хүдэлмэришэдэй дунда халуунаар һайшаагдаба. Олониитэ хүдэлмэришэд «ородой арганuудые» хэрэглэн тэмсэдэг, нэн түрүүн олониитын политическэ забастовко хэдэг болобо. Германида стачканууд иигэжэ ургаба: 1904 ондо—1505 стачка, 1905 ондо —2203 стачка, 1906 ондо — 3313 стачка болоо һэн. Хүдэлмэришэд экономическа ба политическэ эрилтэнүүдые табидаг байба. Илангаяа олон стачканууд Берлиндэ, Гамбургда, Дрездендэ, Рейнскэ областьдо, Саксонидо болоһон байна. 1905 оной зун ородой флодто болоһон революционно событинуудай нүлөөн доро германска сэрэгэй флодто матросуудай буһалгаан болоһон байна.

Ородой түрүүшын революци бүхы дэлхэйн пролетариадта ёһотойл һургаал болобо. Ородой пролетариадай тэмсэл хадаа революционно тэмсэл ябуулха хэрэгтэмнай эрэлхэг зоригой, баатарлиг тэсэбэриин ба эрид шиидэнхэй байлгын жэшээ бидэнэртэ болоо гэжэ Баруун Европын оронуудай хүдэлмэришэн ангиин хүтэлбэрилэгшэд зааһан байна.

Ородой революциин нүлөөн доро 1906 оной февральда Румынида таряашадай буһалгаан эхилээ, 1907 ондо таряашадай восстани болоо һэн.

1905—1907 онуудай революци метрополиин оронуудай хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй ургалтада угаа ехээр нүлөөлхэһөө гадна, мүн Азиин һэрэлгэдэ, колониальна ба дулдыданги оронуудай арадуудай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй дэбжэлтэдэ шиидхэхы нүлөө үзүүлһэн байна.

Россида болоһон 1905—1907 онуудай революци болбол политическэ, революционно тэмсэлдэ Хитадай арад олониитын һэрин бодолгодо хүсэтэйгөөр нүлөөлөө. Национальна ушар ёһоо мэдэлгын ба патриотизмын мэдэрэлэй ургалта Хитадай арад үргэн олониитын дунда революционно үзэл сурталые дэлгэрүүлгэдэ туйлай ехэ үүргэ дүүргэбэ.

Энэ үедэ бүхы орон дотор бүгэдэарадай тэмсэлэй дүлэн соробхилжо байба. Таряашадай восстанинууд ба городой үгытэйшүүлэй тэмсэл Хитадай бүхы провинцинуудта шахуу болобо.

1911—1913 онуудай революциин ашаар хархис бузагай маньчжурска династиин зонхилолго унагаагдажа, республика тогтоогдоһон байгаа. Түрүүшын буржуазно-демократическа революци Хитадай үмэнэ байһан гол зорилгонуудые шиидхээгүй. Тэрэ хадаа таряашадта газар үгөөгүй, орон дотороо империализмын засагые һуладхан һарняагаагүй һэн. Хитад колониальна шахуу гүрэн зангаараа үлөө бэлэй.

Тиигэбэшье, Хитадта болоһон 1911—1913 онуудай революци оронойнь хүгжэлтэдэ туйлай ехэ түүхэтэ удхашанартай байһан юм. Тэрэ болбол арад үргэн олониитые дарлалтата мунхаг нойрһоонь һэргээн, бүхы Хитад оронние доһолгоһон, хүдэлмэришэдэй эдэбхиие анха түрүүшынхеэ дэбжээһэн байна. Олон миллион арад ниитые һэргээжэ, политическэ тэмсэлдэ хабаадуулга хадаа удаадахи жэлнүүдтэнь болоһон Хитадай агуу ехэ революцида бэлэдхэлэй шата болоо һэн. Энэнь тус

(Түгэсхэлынь 4-дэхи нюурта)

Эйзенхауэрэй хэһэн пресс-конференци

ВАШИНГТОН, июниин 29. (ТАСС). Женевскэ зүблөөнэй болотор буу зэбсэг хороолгын талаар ямар нэгэн тодорхой программа зохёохые США хараалнагүй гэжэ Эйзенхауэр пресс-конференци дээрэ зааба.

Советскэ «сателлидүүд» тушаа декларацитайгаар үгэ хэлэхэ гэжэ конгресс дээрэ оруулагдаһан хэдэ хэлэн дурадхалнуудые тэмдэглэхэ зуураа, Эйзенхауэр ингэжэ мэдүүлээ: «Өөрынгөө хараа бодол тухай нэгэнтэ бэшэ хэлэһэн байгааб, хэрбээ эдэ гүрэнүүдэй хүтэлбэрилгэеэ сүлөөтэйгөөр тодорхойлоогүй сагта дэлхэй дээрэ ёһотой эб найрамдал байгуулагдажа шадагдахагүй байна гэжэ би зааһан байгааб. Теэд, иимэрхүү дурадхалнууд болгоомжотойгоор хэгдэхэ ёһотой гэжэ Эйзенхауэр хэлэхэ зуураа, дай һүжэрөөхэ асуудалые декларацинууд соо оруулхагүй гэжэ оролдохо хэрэгтэй гэжэ заагаа.

Дүрбэн гүрэнэй зүблөөндэ хэн байлсахаб, делегаци хэдыдэ ошохоб гэһэн нэгэдэхи асуудалда Эйзенхауэр ингэжэ харюусаа: Пятницада, үдэшэлэн гү, үгышье һаа, субботодо үдэр гараха һанаатайб, юуб гэхэдэ, Женевэдэ таатай сагта, воскресениин үглөөгүүр ерэхые хүсэнэб гэжэ Эйзенхауэр хэлээ. Эйзенхауэрэй хэлэһэнэй ёһоор, зүблөөндэ үсөөхэн хүн хабаадахаар шиидхэгдэһэн байна. Американска делегациин хэды хүнһөө бүридэхэ байһан тухай Эйзенхауэр удаань мэдээсээ.

Булганин Советскэ правительствын «үмэнэһөө үгэ хэлэхэ» эрхэтэй байха гэжэ Эйзенхауэр тоолоно гү, үгышье һаа, Хрущев Жуков хоёр зүблөөндэ хабаадалсаха юм гэжэ Эйзенхауэр этигэнэ гү гэжэ корреспондентнүүдэй нэгэн һураба. Энэ асуудал тушаа мүнөө харюу үгэхэнь бэрхэтэй байна гэжэ Эйзенхауэр хэлээ. Эдээн сооһоо хэнэйнь ехэ нүлөөтэй байһые хэншье мэдэнэгүй. Хүтэлбэрилгын элдэб формо бии байна гэжэ мэдэхэ хэрэгтэй. Гүрэнүүдэй бүхы толгойлогшонор правительствые толгойлдоггүй юм, адлирхуу тушаалнуудта байдаг хүнүүд энэ зүблөөндэ сугларха юм гэжэ уридшалан хэлэхэнь бэрхэтэй байна. Шиидхэбэринүүдые абаха эрхэ түлөөлэлгэтэй хүнүүд лэ зүблөөндэ байлсаха юм гэжэ тэрэ найдуулаа.

Зүблөөнэй һайн үрэ дүнгэй туйлаха байһанда Эйзенхауэр ямараар ханданаб гэһэн асуудалда тэрэ иигэжэ харюусаа: минии һанаһанай ёһоор, дэлхэйн оронууд, США-е оруулалсан, иимэрхүү зүблөөнүүдые хэһэнэй ашаар бидэ бүгэдын һанажа байгаа хүсэл бодолые тодорхойлхо шэнэ арга боломжотой болоод байна. Шухала асуудалнуудые шэнэ аргаар шиидхэхын тулада энэ методые хэрэглэһэнэй ашаар зохихо арга боломжо олгогдохо, түгшүүрилые һуларуулха арга боломжо олдожо болохо байна.

Женевскэ зүблөөнэй болотор буу зэбсэг хороохо тушаа ямар нэгэн «тодорхой» программа зохёохоор хараална гүт гэһэн асуудалда, хараалнагүйб гэжэ Эйзенхауэр харюусаа. Зүблөөн дээрэ оруулагдаха дурадхалнуудые бэлэдхэхын тулада ехэ саг хэрэгтэй, мүн бэрхэшээлнүүд тохёолдохо байна, эдэ дурадхалнуудай хүсэд зохёогдоогүй, правительствын зүгһөө хүсэд һайшаагдаагүй байһан сагта юушье толилогдохогүй юм гэжэ тэрэ нэмээ.

Зүблөөнэй дүүрэхэ болзор тухай ямар нэгэн хэлсээн бии гү гэһэн асуудалда, энээн тухайда би юумэ мэдэнэгүйб гэжэ Эйзенхауэр хэлээ.

Сан-Францискода ООН-нэй сессиин болоһоной һүүлээр үнгэргэгдэхээ байгаа дээдэ тушаалтанай зүблөөндэ Эйзенхауэр хэр этигэлтэйгээр хандана гэээшэб гэһэн асуудалтайгаар корреспондентнүүдэй нэгэн хандаа. Дан һайн үрэ дүн хүлеэхэгүй һанаатай байнаб гэжэ Эйзенхауэр харюусаа. Советскэ Союзай хараа бодол зарим тэды хубилһан байна. Хэрбээ энэ хубилалта юрэнхы харилсаануудые зарим тэды һайжаруулбал арсалдаанай үедэ элеэр харагдаха байна. Марксистска һургаалые баримталагшад тэрэнээ орхижорхёо гэжэ хэншье тоолоногүй, гиимэһээ бидэнэр болгоомжотой байха ёһотойбди гэжэ Эйзенхауэр харюусаа. Хүнүүдэй айжа зобожо байха ябадалые болюулха аргын хэрбээ олдожо болохо юм һаань, энэ аргые бидэнэр һайса шэнжэлхэ ёһотойбди. Түгшүүрилые һуларуулха арга боломжо урданайхида орходоо мүнөө бии боложо байна гэжэ ООН-эй сесси дээрэһээ эли болоо гэжэ үгынгөө түгэсхэлдэ Эйзенхауэр хэлээ.

Беринговэ далайда болоһон ушар тушаа Эйзенхауэр харюусаха зуураа, энэ хадаа политическэ асуудал бэшэ, харин нютагай удхашанартай событи мүн гэжэ найдуулаа.

«Коммунистическэ империализм ба колониализм» тухай үнгэрэгшэ неделидэ палатын түлөөлэгшэдэй абаһан резолюциие корреспондент заагаад, энэ резолюциие Эйзенхауэр дэмжэнэ гээшэ гү гэжэ асууба. Би иимэ резолюци тухай дуулаагүйб гэжэ Эйзенхауэр харюусаа.

Атомна энергиие амгалан тайбан ажабайдалда хэрэглэхэдэ ашатай туһатай байһые харуулха гэжэ атомна двигательтэй ашаанай судна бариха дурадхалые (энэ дурадхал конгрессээр буруушаагдажа магадгүй) Эйзенхауэр үмөөрэн хамгаалаа. Энээнтэй дашарамдуулагдан США Советскэ Союз хоёрой хоорондо хэгдэжэ байгаа пропагандистска тэмсэл тухай хэлэхэ зуураа, «хүйтэн дайн» гэдэг лозунгһоо арсаха, «эб найрамдалай түлөө дайн» гэһэн лозунг баталан абахые Эйзенхауэр дурадхаа. Эйзенхауэрэй хэлэһэнэй ёһоор иимэ лозунг амжалта туйлаха ёһотой.

Бирмын премьер-министр У Нугэй США-да ерэһэндэнь ханалгатай байһанаа пресс-конференциин эхиндэ Эйзенхауэр мэдүүлээ.

Ерээдүйнгөө политическэ түсэбүүд тушаа бүхы асуудалнуудта харюу үгэхые Эйзенхауэр арсаһан байна.

СССР США хоёрой хоорондо боложо байһан шатарай мүрысөөн

СССР США хоёрой хоорондо болохо шатарай мүрысөөн Москвада, Союзуудай байшангай Колонно залда июниин 29-дэ эхилбэ. Мүрысөөнэй эхилхэдэ тэндэ олон хүн байлсаа.

Мүрысөөнэй нэгэдэхи турта Решевский — Ботвинник, Смыслов — Бисгайер, Эванс—Бронштейн, Геллер—Д. Бирн, Р. Бирн—Керес, Петросян—Горовиц, Кэждэн — Тайманов, Котов—Стейнер гэгшэд наадаһан байна.

Эванс—Бронштейн хоёр хамаһаа түрүүлэн тэнсээ. США-гэй чемпион Бисгайер дүшэдэхи ябадалдаа гроссмейстер Смысловто, американска шатарша Горовиц гушан зургаадахи ябадалдаа Петросянда, Стейнер гушан зургаадахи ябадалдаа Котовто шүүгдэһэн байна.

Шатараар дэлхэйн чемпион гроссмейстер Ботвинник американска гроссмейстер Решевский хоёр шангаар тулалдаа. Тэдэнэр дүшэн дүрбэдэхи ябадалдаа наадалгаяа хойшолуулһан байна. Мүн бусадшье партинуудынь хойшолуулагдаа.

(ТАСС).

СССР-эй Гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй делегаци уласхоорондын конференцидэ хабаадалсахаар мордобо

Гэгээрэлэй талаар уласхоорондын XVIII съездэ ошохоор СССР-эй Гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй делегаци Москваһаа июниин 30-да Женевэ мордобо. Тэрэ конференци 1955 оной июлиин 4-һөө 12 хүрэтэр болохо юм. РСФСР-эй гэгээрэлэй министрые орлогшо Л. В. Дубровина (делегациие хүтэлбэрилэгшэ), Эстонско ССР-эй гэгээрэлэй министр В. К. Оя, РСФСР-эй гэгээрэлэй Министерствын дээдэ ба дунда һургуулинуудай багшанарай главна управлениин начальник А. Г. Орлов, РСФСР-эй педагогическа наукануудай академиин ураһһайханай талаар хүмүүжүүлхэ научно-шэнжэлэлгын институдай директорые научна талаар орлогшо Н. П. Сакулина гэгшэд делегациин составта оролсоо.

Эдэнэртэй хамта Украинска ССР-эй (хүтэлбэрилэгшэнь—УССР-эй гэгээрэлэй министрые орлогшо Ф. Г. Дудник), Белорусска ССР-эй (хүтэлбэрилэгшэнь—БССР-эй гэгээрэлэй министрые орлогшо С. А. Умерейко) делегацинууд уласхоорондын конференцидэ ошолсоһон байна.

1954—1955 оной һуралсалай жэлэй турша соохи арадай гэгээрэлэй байдал тухай, арадай гэгээрэлые мүнгөөр һомолхо тухай, үхибүүдые эстетическэ талаарнь хүмүүжүүлхэ тухай асуудалнууд конференци дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ байна.

«СССР-тэхи арадай гэгээрэл» гэһэн тусхай выставкэ Женевэ эльгээгдээ.

Уласхоорондын революционно хүдэлөөнэй ургалтада ородой түрүүшын революциин үзүүлһэн нүлөөлгэ тухай

(Түгэсхэл)

революциин эгээн гол һайн үрэ дүнгынь юм.

Россин революционно пролетариат Хитадай революционно арадай амжалтануудые халуун талархалтайгаар, тон ехэ хүхюутэйгээр ажаглан хаража байгаа, дарлан мүлжэгшэдтэ эсэргүү тэмсэхэдэнь тэрээнтэй һаналаа нэгэдэнги байһанаа мэдүүлээ. Азида сүлөө асарагша, европейскэ буржуазиин зонхилолгые эбдэгшэ хитад арадай революционно тэмсэлэй бүхэдэлхэйн удхашанар, мүн Хитадай революционернүүдтэ ба республиканецуудта амаршалга большевигүүдэй Пражска конференциин резолюци соо тэмдэглэгдэһэн байгаа.

Ородой түрүүшын революци ба агууехэ хитад арадай революционно тэмсэл Азиин бүхы оронуудта сүлөөрэлгын тэмсэлэй ехэ дэбжэлтэ үүдхэһэн байгаа. Монгол арадай национально-сүлөөрэлгын тэмсэлэй дэбжэлтын ашаар Гадаада Монголдо автономи соносхогдоо һэн.

Ородой түрүүшын революциин сэхэ нүлөөн доро, ородой Соведүүдэй жэшээгээр, 1905—1911 ондо Иранай таряашад ба городуудай үгытэйшүүл өөһэдынгөө революционно-демократическа засагай органуудые байгуулһан, шахска захиргаанай зурганууды тараан намнаһан, таряашадта газар хубаан үгэхын түлөө хүдэлөө дэлгэрүүлһэн байна. Россин пролетариат Иранай ажалшадай баатарлиг тэмсэлые ажаглан хаража байгаа. Бакинска большевигүүд тэмсэлдэ бодогшодто ахадуугэй туһаламжа үзүүлхын тула тиишэ хүнүүдые ба буу зэбсэгүүдые эльгээһэн байгаа. Решт, Энзели городуудта бакинска большевигүүдэй үмэнэһөө тусхай эльгээгдэһэн Серго Орджоникидзе иранска революционернүүдтэ ехэ туһаламжа үзүүлбэ.

Гэбэшье, тэндэхи промышленна пролетариадай үсөөхэн ба һулахан, иранска пролетариадай революционно партигүй байһан ба либеральна буржуазин урбаһан дээрэһээ иранска революци дарагдаһан юм.

Россида 1905—1907 онуудта болоһон событинуудай нүлөөн доро мүн Турцида революци болобо. Зүгөөр, Турцида болоһон революци иранска революци шэнги арадта илалта асараагүй һэн. Юундэб гэхэдэ, тэрэ үедэ Зүүн зүгэй оронуудай пролетариат бэеэ даанхай политическэ хүсэн болоодүй байгаа.

Ородой түрүүшын революци колониальна ба дулдыданги оронуудай арадуудай национально-сүлөөрэлгын тэмсэлдэ хүсэн түгэлдэр түлхисэ болобо. Энэ тэмсэлынь Агууехэ Октябриин илаһанай һүүлээр онсо хүсэтэйгөөр дэлгэрһэн, тиин империализмын колониальна системын уналтада хүргэһэн байна.

Түрүү оронуудай пролетарска революцинуудай, колонинуудай болон колонинууд шахуу арадуудай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй нэгэдэмэл фронт байгуулха тухай агууехэ һургаал, Россида болоһон 1905—1907 онуудай революциин үедэ үндэһэ һууринуудайнь табигдаһан национально-колониальна революцинуудые революционно пролетариадай дэмжэхэ тухай һургаал хадаа Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин илаһанай һүүлээр манай орон дотор гайхамшагтайгаар бэелүүлэгдэжэ, уласхоорондын ажабайдалдахи угаа ехэ хүсэтэ фактор болоо.

Ородой түрүүшын революциин болоһонһоо хойшо 50 жэл үнгэрөө. Энэ үе соо бүхэдэлхэйн арадуудай ажабайдалда гүн ехэ хубилалтанууд болоо. Капитализмын шуһата гэнжэһээ оронууд сүлөөрэ сүлөөрэһөөр байна. Империализмын колониальна системэ һандаран унажа эхилээ. Капиталай системын бүхы дээрээ бутаран һалаха сагынь ойртоо.

900 миллион хүн зонтой 12 гүрэниие нэгэдүүлһэн хүсэн түгэс социалистическэ лагерь бии болонхой. Советскэ Союзаар, Хитадай Арадай Республикаар толгойлогдоһон эб найрамдалай, демократиин ба социализмын лагерь болбол газар дэлхэйн бүхы арадуудай жиирэй зонуудта, ажалшадта яажа, ямар аргаар зол жаргал, эрхэ сүлөө, энхэ амгалан байдал олгохо арюун һайхан замые заажа үгэнэ.

Россида 1905—1907 онуудта болоһон революциин һүр жабхаланта дүлэн замби түбиин жиирэй ажалшан түмэнэй эрхэ сүлөөгэй, зол жаргалай, эб найрамдалай түлөө эрид шанга тэмсэлдэ газар дэлхэйн арадуудые зоригжуулна.

Б. Гатанов, түүхын наукануудай кандидат.

Манай республика дотор

Улан-Удын кооперативна техникумдэ

Улан-Удын кооперативна техникумдэ гүрэнэй экзамен боложо байна. Товароведнэ отделениин студентнэр «Номуудые, мүн культурна хэрэгсэлнүүдые наймаалга» гэһэн предмедээр июниин 24-дэ экзамен барижа, 28 студентнэрһээ гурбанинь «3» гэһэн сэгнэлтэ абаһан байна. Бусадынь «4», «5» гэһэн сэгнэлтэ абаа.

Политическэ, ураһһайханай болон бусад номуудые хүн зондо худалдахадаа, тэдэ номуудайнгаа удхые тобшохоноор мэдэхэ хэрэгтэй. Энэ талаар студентка Дарижапова илангаяа шалгарһан байна. Нүхэр Дарижапова намдууханаар, ойлгосотойгоор харюусаха зуураа, марксизм-ленинизмын классигуудай зарим зохёолнууд тушаа дэлгэрэнгыгээр тогтоһон байна. Иимэ студентнэрые тоолохо болоо һаа олон. Жэшээнь, студентнэр Синицына, Бурцева, Морокова, Коновалова болон бусад «5» гэһэн сэгнэлтэнүүдые абаа. Түрүүшынгээ экзамениие эндэхи студентнэр юрэнхыдөө муу бэшээр барюа. Экзаменаа һайнаар бариһантайнь дашарамдуулан техникумэй директор нүхэр Садахин студентнэрые амаршалһан байна.

Д. Колмаков.

Урьһаламжаар шүүбэри түлэгдэнэ

Улан-Удын 301-дэхи центральна нөөсэлгын касса арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ гүрэнэй (1952 оной гаргалгын) урьһаламжын 5-дахи шүүбэритэ тиражаар ажалшадта шүүбэри түлэжэ байна. Түрүүшын 7 хоногой туршада тус касса 517.965 түхэригэй шүүбэри түлөө. Тэрэ тоодо 10 мянган түхэригэй нэгэ, 5 мянган түхэригэй 2 шүүбэри тудаа.

Тэрэшэлэн гүрэнэй 2 процентнэ урьһаламжын 15-дахи шүүбэритэ тиражаар хахад һарын туршада 308.660 түхэригэй шүүбэри түлэгдөө.

Гүрэнэй 3 процентнэ урьһаламжын 45-дахи тиражаар 31.500 түхэригэй шүүбэри түлэгдэһэн байна.

В. Михайлов.

Худалдаа наймаанай ларёк зунай бэлшээри дээрэ

Баргажанай аймагай Уланай сельпогой правлени саг үргэлжэ хүдэлмэрилжэ байха нүүдэл наймаа эмхидхэнхэй. Малай үбэлжэлгын үедэ тэрэнь Ленинэй, Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудай холын фермэ, гүүртэнүүдэй малшадые худалдаа наймаагаар хангадаг байгаа. Хабарай тарилгын үедэ тарилгада ябагшадые хангахын тула тусгаар автолавка бии болгогдоо һэн.

Мүнөө фермэнүүд малаа бэлшээридэ гаргахадань, тус сельпо малшадые хангахын тула Хараһанай тоһоной заводой дэргэдэ тусгаар ларёк эмхидхэбэ. Энэ ларёгтонь түрүүшын хэрэглэлэй эд бараан элбэг.

В. Тараскин.

Моридойнгоо үүлтэр һайжаруулхань

Бурят-Монголой «Заготживконторо» Арзамасска областиин мориной заводуудһаа ород-хатарша үүлтэрэй 8 азарга асарба.

Баргажанай аймагай Карл Марксын, Сталинай нэрэмжэтэ, Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ, Хориин аймагай «Пламя» колхозууд энэ үүлтэрэй азаргануудые худалдан абаа. Эдэ колхозууд үүлтэртэ азаргануудые адуундаа табижа, нютагайнгаа үүлтэрэй адуун һүрэгые һайжаруулха юм.

А. Михайлов.

„Улаан туяа“ колхозой тобшо һонинууд

★ Колхозой тэжээл бэлэдхэлэй бригада (бригадирынь нүхэр Цыдыпов) энэ жэлдэ малай фермэ шадар зелёнко тариба. Жэшээлхэдэ, Комсомольск, Хара үһан, Боршогор гэжэ нютагуудтахи фермэнүүдэй дэргэдэ 30—40 гектар зелёнко таригдаа. Энэнь ногоон конвейертэ хэрэглэгдэхэ юм.

★ Колхоз Хориин аймагай инкубаторна станциһаа 600 дальбараа абаад, тэжээжэ байна. Дальбараануудые харууһалдаг колхозницанууд Попова, Лисицына гэгшэд энэ ажалдаа оролдосотойгоор хандана.

Ярууна.

Ж. Дамдинов.

Үхин ашань эдирхэн,
Үльгэр бэрхээр уншана,
Абынь аба хабархан,
Анхаралтайгаар шагнана.

Табатай басаган хажуудань
Таашаашанхай шагнана,
Үбгэн абань тэрээнээ
Өөгшөөшэнхэй эльгэлнэ.

Б. Мунгоновой фото-этюд.

ҮХИБҮҮДЭЙ БАЯР

Республикын дотоодын хэрэгүүдэй министерствын хүүгэдэй лагерь городһоо хорёод километрын газарта, гоё һайхан байгаалитай Саянта гэжэ нютагта оршодог. Лагериин тогтоһон газарые тойрон угаа зохид; элдэб модод, шугы бургааһан ногоорно, дүтэхэнэ багахан горхон шааяна. Зуун метрын газарта сэбэр һайхан уһатай бассейн бии. Наратай дулаахан үдэрнүүдтэ уһанда шунгажа тамархада, хизаараа шэнжэлхэ экскурсида гарахада болоно. Мүн физкультурна элдэб мүрысөө үнгэргэдэг спортивна тусхай талмайнууд, һонин номуудтай библиотекэ, хүгжэмэй инструментнүүд бии.

Тус лагерьта жэл бүри 300 холо гаран үхибүүд зунайнгаа амаралтые сэнгэлиг хүхюунээр үнгэргэдэг. Мүнөө зуугаад үхибүүд амаржа байна.

...Саянтын голдохи лагериин нээлгэдэ үхибүүд ехэ бэлэдхэл хэһэн байна. Үхибүүдэй хүлеэжэ ядаһан үдэр ерээ.

Үглөөгүүр эртэ. Үндэр набтар, халзан буурал хада, добонуудай оройгоор үглөөнэй наран алтан туяагаа сасана, хүхэ ногоон мододой үзүүрые алталжа эхилбэ. Урин дулаанаар амилан ерэһэн үдэрые угтан үнгын шубууд ирагуу дуугаа татана. Номин хүхэ арюухан огторгойдо булжамуурай жэргэхэнь онсо илгарна. Баглагар ногоон үдхэн шугы бургааһан соо хүхы шубуунай хоолойнгоо шадалые мэдүүлэн донгодохонь дуулдана.

Эгээл энэ үедэ пионерскэ горнын шанга гэгшын дуун соностожо, үглөөнэй сэлгеэндэ гоёор сууряатана. Тиихэдэ аниргүй байһан пионерскэ лагерь амгалан нойрһоо һэрибэ, үхибүүд хангал һайхан үглөөнэй агаараар амилна, үхибүүдэй хэниинше мүнөө үглөөгүүр бодоходоо ядабагүй, горнын дуунай абяагаар һэрижэ, хүлгөө шууяа татана.

Удангүй үхибүүдэй үглөөнэй зарядка, эдеэлгэ боложо дүүрэбэ. Тэрэнэй һүүлээр тэдэнэр лагериингаа тугые үргэхэ баярай сагые, тэрэнэй ёһололдо ерэхэ айлшадые, түрэлхидөө хүлеэн, бэлэдхэлэй һүүлшын хүдэлмэри хэнэ. Лагериингаа территориие дахин дахин сэбэрлэнэ, зариманиинь пионерскэ галстугаа, хубсаһаа заһана. Иигэһээр байтар арбан час боложо, үхибүүдэй түрэлхид, айлшад хүрэжэ ерэнэ. Ерэгшэд бүлэг бүлэгөөрөө хубааран таһарна. Зариманиинь үхибүүдтэй хүхюу зугаатай хөөрэлдөө эхилнэ, нүгөөдүүлынь гоё һайханаар шэмэгдэһэн байрануудые харана. Олонхинь горхоной эрьеэр субажа, һуужа амарха газарнуудаа шэлэжэ, баглагар баглагар бургааһа модонуудай һүүдэртэ түбхинэнэ. Эндэшье, тэндэшье хүнүүдэй хөөрэлдэхэ, энеэлдэхэ абяан таһарнагүй.

Шугы соохи элдэб сэсэгүүд, горхоной эрьеын ногоон намдуухан һэбшээндэ найгана. Удангүй зунай наран дээрэ гаража, эгсэ урдаһаа бүри шангаар шаража, хүнүүдые шугы уруу бүри саашань тууна...

Үдэрэй нэгэ час болобо. Горнын шанга абяан дуулдажа, айлшад, пионернүүд лагериин байра худар яруу гэшхэлнэ. Дун сагаан самсануудые, платьенуудые үмдэһэн, улаан галстугуудые зүүһэн үхибүүд пионерскэ үндэр мачт тойрон отряд отрядаараа линейкэдэ байна. Отрядай вожатанууд ахалагша пионервожата Иннокентий Новолоцкидо рапортнуудые үгэнэ, тэрэнь лагериин начальник Степан Федосеевич Бурлаковта дамжуулна. Удаань пионерскэ дружинын штабай начальник горн барабанай наадалга доро лагериингаа мачтын оройдо Улаан тугаа үргэжэ намилзуулба. Иигэжэ пионерскэ лагерь нээгдэбэ.

Пионерскэ лагерьта амархаяа ерэһэн үхибүүдтэ хандажа, нүхэд Полункин, Черепанов, лагериин начальник нүхэр Бурлаков гэгшэдэй амаршалгын үгэ хэлэһэнэй һүүлээр хэдэн үхибүүд трибунада ошожо, тэдэнэртэ баглаа сэсэгүүдые барюулба.

Пионернүүдэй үмэнэһөө Женя Капустина үгэ хэлэжэ, парти, правительстводаа, һурган хүмүүжүүлэгшэ багшанартаа, аханар-комсомолецуудтаа баясхалан хүргэбэ. Тиигээшьегүй яахаб. Советскэ Конституциин алтан наран доро урган хүмүүжүүлэгдэжэ байгаа зол жаргалта үхибүүд бүхы эрхэеэ эдлэхэ ёһоороо эдлэжэ байна ха юм!

Энэ баяр ёһололой һүүлээр пионернүүдэй элдэб наада зугаа үдэшэ орой болотор үргэлжэлбэ. Арюунда ороһон үдэшын наранай улаабтар толон үнгэеэ бууран һуларһаар бооriин оройгоор харагдахаяа болитор Саянтын голдо үхибүүдэй баяр зугаа үргэлжэлөө.

Ив. Очиров.

Һэлюуршэдэй мүрысөөн

Улан-Удэ городой спартакиада эхилбэ. Эндэ 12 янзын спортоор мүрысөөнүүд болохо юм. Һэлюурдэлгээр болоһон мүрысөөндэ «Буревестник» обществын эрэшүүлэй ба эхэнэрнүүдэй команданууд эрхим амжалтануудые туйлажа, нэгэдэхи ба хоёрдохи, «Спартак» обществын команда гурбадахи һууринуудые эзэлбэ.

Нэгэ хүнэй һуугаад ябаха рульгүй онгосоор 2 километрын урилдаанда Жарников («Буревестник») түрүү һуури эзэлээ.

Эхэнэрнүүдэй дунда болоһон 1 километрын урилдаанда һэлюурдэлгээр хэдэн удаа СССР-эй чемпион болоһон, СССР-эй спортын мастер, «Спартак» обществын түлөөлэгшэ Большина түрүү һуури эзэлээ. Тэрэ 1 километрые 8 минута 7,5 секунда соо гаталһан байна.

Хоёр һэлюуртэй онгосоор 3 километрын урилдаанда эрэшүүлэй дундаһаа «Буревестник» обществын спортсменүүд Афанасьев, Студенников гэгшэд түрүүлэн ерээ. Хоёрдохи һууринда спартагайхид гараа.

Эхэнэрнүүдэй дундаһаа «Буревестник» обществын Сучкова, Баганова гэгшэд түрүүлэн ерээ.

Һэлюурдэлгээр энэ жэлдэ болоһон мүрысөөндэ урданайхида орходоо олон спортсменүүд хабаадалсажа, шадабари мэргэжэлээ нилээд дээшэлүүлһэнээ харуулба.

* * *

Тамаралгаар городой түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөн болобо.

Мүрысөөнэй дүнгүүдэй ёһоор «Буревестник» обществын спортсменүүд түрүү, спартагайхид—хоёрдохи, динамынхид—гурбадахи һууринуудые эзэлээ.

100 метрые 58 секунда соо тамарһан Мясников («Буревестник») түрүүлэн ерээ, удаадахи һууринуудые Галеев («Спартак»), Орлов («Буревестник») эзэлээ.

Эхэнэрнүүдэй дундаһаа Богданова һайн амжалта туйлаа. Мүрысөөнэй удаа түрүү һуури эзэлһэн спортсменүүдтэ фузкультура ба спортын республиканска комитедэй дипломууд барюулагдаа.

Л. Бобыкин.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32 Для междугородных переговоров — 16.

Н—00496 Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР. Зак. 3760.